

T.C
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK EĞİTİMİ YETERLİĞİ

KEMAL KOCAMANOĞLU

DENİZLİ - 2019

**T.C
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK EĞİTİMİ YETERLİĞİ

KEMAL KOCAMANOĞLU

DANIŞMAN

Prof. Dr. EFE AKBULUT

DENİZLİ - 2019

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

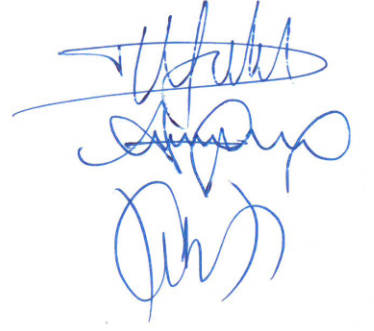
Bu çalışma, Güzel Sanatlar Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı'nda jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan: Doç. Dr. Ufuk YAĞCI

Üye: Prof. Dr. Efe AKBULUT (DANIŞMAN)

Üye: Doktor Öğretim Üyesi İsmail SINIR

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 26/04/2019 tarih ve 27/5.. sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mustafa BULUŞ

Enstitü Müdürü

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu; atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı; bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Kemal KOCAMANOĞLU

TEŞEKKÜR

Lisans ve Yüksek lisans eğitimim süresince çok değerli katkılarını hiçbir zaman esirgemeyen, tez çalışmam döneminde de yönlendirmeleri ve katkılarıyla bu çalışmanın daha nitelikli bir hale dönüşmesinde önemli rol oynayan danışmanım Prof.Dr. Efe AKBULUT'a teşekkür ederim.

Ayrıca bu çalışma sırasında gerek dostluğu ve gerekse verdiği fikirler sayesinde destek olan arkadaşım Okt. Çağatay ŞİŞMAN'a, bir müzik öğretmeni olarak işime olan sevgimin ve saygımın önemli nedenlerinden olan lisans koro hocam Dr. Öğretim Üyesi Aykut Önder SARIÇİFTÇİ ve keman hocam Öğr. Gör. İtri SÖZGÖTÜRMEZ'e, çalışmaya ilişkin hazırladığım anketi zaman ayırarak samimi duygularla dolduran sevgili sınıf öğretmenlerine, bu zorlu süreçte gösterdiği özveriyle daima destek olan sevgili eşim Raziye PAYDAŞ KOCAMANOĞLU'na, birlikte geçireceğimiz zamanlardan alarak bu çalışmayı tamamlamama izin veren sevgili kızım Naz KOCAMANOĞLU'na ve oğlum Can KOCAMANOĞLU'na, son olarak da ülke çocuklarının daha nitelikli müzik eğitimi alması için böyle bir çalışma yapma ihtiyacını bende uyandıran cumhuriyet fikrine ve değerlerine bağlı bir birey olarak yetişmemde büyük katkısı olan tüm öğretmenlerime ve KOCAMANOĞLU ailesinin üyelerine teşekkür ediyorum.

Kemal KOCAMANOĞLU

Denizli, 2019

ÖZET

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK EĞİTİMİ YETERLİĞİ

Yüksek Lisans Tezi, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Müzik Eğitimi Bilim Dalı

KOCAMANOĞLU, Kemal

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Efe AKBULUT

Haziran 2019, 73 Sayfa

Müzik, insan yaşamının her döneminde var olan, insanın duygu ve düşüncelerini toplumsal yaşam içinde ifade etmesine aracı olan önemli bir olgudur. Müziği bu derece önemli kılan durum müziğin insan yaşamındaki işlevleridir. Müzik Eğitiminin bireylere sağlıklı ve nitelikli biçimde kazandırılabilceği dönem temel eğitim dönemidir. Bunun için temel eğitimde görev alan sınıf öğretmenlerin müzik eğitimi yeterlik düzeylerinin yüksek olması gerekmektedir. Bu çalışmada da sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimindeki yeterlik düzeylerinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla 221 sınıf öğretmenine bir anket uygulanmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre sınıf öğretmenlerinin, müzik eğitiminde kuramsal bilgi seviyelerine ilişkin orta ve düşük seviyede yeterliğe sahip oldukları sonucu ortaya çıkmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin; nota süre değerleri hakkında bilgi sahibi olma, tartımsal okuma (Bona) ve solfej okuyabilme konusunda ise orta düzey bir beceriye sahip oldukları sonucuna ulaşılırken, belirli gün ve haftalara uygun şarkı seçimi yeterliği en yüksek (3.67) bilgi düzeyi olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğretmenlerin derste kullanabilecekleri bir çalgı çalabilme, çalgıyla eşlik edebilme ve öğrencilere yönelik okul çalgısı eğitimi alanında ise düşük düzeyde beceriye sahip oldukları görülmüştür. Öğretmenlerin en düşük beceri düzeyi çalgıyla eşlik edebilme durumudur. Öğretmenlerin müzik eğitimi konusundaki becerilerinin ölçüldüğü bu tür çalışmaların sonuçları değerlendirilerek, öğretmen adaylarının veya aktif olarak görev yapan sınıf öğretmenlerinin eksik görülen alanlarda bilgi, beceri ve yeterliklerini geliştirmelerine yönelik eğitim programları hazırlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Temel Eğitim, Sınıf Öğretmenleri, Müzik Eğitimi,

ABSTRACT

MUSIC EDUCATION COMPETENCE OF CLASS TEACHERS

Post Graduate Thesis, Fine Arts Educational Department,

Department of Musical Education

KOCAMANOĞLU, Kemal

Supervisor: Prof. Dr. Efe AKBULUT

June, 2019, 73 Page

Music is an important phenomenon, which exists in every period of human life, which means that human beings express their feelings and thoughts in social life. What makes music so important is the function of music in human life. Music education is very important for the development of individuals. For this reason, teachers who are involved in basic education should have a high level of proficiency in music education. The aim of this study is to measure the proficiency levels of primary school teachers in music education. For this purpose, a questionnaire was conducted with 221 primary school teachers.

According to the results of the study, it is observed that the participant primary school teachers have moderate or low level competence in the level of theoretical knowledge in music education. While it is concluded that primary school teachers have mid-level skills about having information about note-time values, rhythmical reading (Bona) and doing solfege, the situation of having knowledge about the value of time as the highest level of knowledge are encountered. It is seen that teachers have a low level of skill in playing a musical instrument that can be used in the lesson, accompanying with the instrument and in the field of school instrument training for students. The lowest skill level of teachers is the ability to accompany the instrument.

By evaluating the results of such studies in which teachers' skills in music education are measured, training programs can be prepared to improve the knowledge, skills and competencies of prospective teachers or actively working primary school teachers in missing areas.

Keywords: Basic Education, Classroom Teachers, Music Education,

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI.....	HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
ETİK BEYANNAMESİ	HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
ÖZET	Vi
ABSTRACT.....	Vii
İÇİNDEKİLER	Viii
TABLolar LİSTESİ.....	Xi
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ	Xii
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1. Problem Cümlesi	5
1.1.2. Alt Problemler	5
1.2. Araştırmanın Amacı	6
1.3. Araştırmanın Önemi.....	6
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	7
1.5. Araştırmanın Sayıtları.....	7
1.6. Tanımlar	7
İKİNCİ BÖLÜM.....	8
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	8
2.1. Kuramsal Çerçeve	8
2.1.1. Eğitim	8
2.1.1.1. Öğretmen nitelik ve yeterlikleri.....	9
2.1.1.2. Sınıf öğretmenliği	12
2.1.2. Sanat Eğitimi	13
2.1.3. Müzik Eğitimi.....	15
2.1.3.1. Müzik eğitimi çeşitleri.....	18

2.1.3.1.1. Genel müzik eğitimi.....	18
2.1.3.1.2. Özenen müzik eğitimi.....	19
2.1.3.1.3. Mesleki müzik eğitimi.....	19
2.1.3.2. Genel müzik öğretim yöntemleri.....	20
2.1.3.2.1. Kulaktan öğretim yöntemi.....	20
2.1.3.2.2. Notayla Öğretim Yöntemi.....	21
2.1.3.3. Özel müzik öğretim yöntemleri.....	22
2.1.3.3.1. Dalcrose öğretim yöntemi.....	23
2.1.3.3.2. Kodaly öğretim yöntemi.....	23
2.1.3.3.3. Orff Öğretim Yöntemi.....	24
2.1.3.3.4. Suzuki öğretim yöntemi.....	24
2.2. İlgili Araştırmalar.....	25
2.2.1. Yurtiçinde Yapılmış İlgili Araştırmalar.....	25
2.2.2. Yurt Dışında Yapılmış İlgili Araştırmalar.....	28
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	31
YÖNTEM.....	31
3.1. Araştırma Deseni.....	31
3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri.....	33
3.4. Veri Toplama Yöntemi ve Süreci.....	36
3.5. Verilerin Analizi.....	37
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	39
BULGULAR VE YORUM.....	39
4.1. Sınıf Öğretmenlerinin Kuramsal Bilgi ve Çalgı Seviyelerinin Düzeyine İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	40
4.2. Sınıf Öğretmenlerinin Ses Eğitimine ve Çocuk Şarkıları Dağarcığına İlişkin Bulgu Ve Yorumlar.....	39
4.3. Sınıf Öğretmenlerinin Özel ve Genel Müzik Öğretim Yöntemlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	41

4.4. Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerinin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	42
4.5. Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerinin Yaş Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	43
4.6. Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerinin Mesleki Kıdem Yılı Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	44
4.7. Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	46
4.8. Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerinin Çalıştıkları İlçe Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	48
BEŞİNCİ BÖLÜM	50
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	50
5.1. Tartışma.....	50
5.2. Sonuç ve Öneriler.....	51
KAYNAKÇA.....	55
EKLER.....	59
Ek 1. Kişisel Bilgi Formu	59
Ek 2. Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliği Anketi	60
ÖZGEÇMİŞ	61

TABLolar LİSTESİ

Sayfa No:

Tablo 3.1.	<i>Araştırmada Sınıf Öğretmenlerinin Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı</i>	32
Tablo 3. 2.	<i>Ölçeğin Değer Aralıkları</i>	33
Tablo 3. 3.	<i>Faktör Yükleri</i>	34
Tablo 3. 4.	<i>Faktör Dağılımı</i>	35
Tablo 3.5.	<i>Alt Boyutların Güvenilirlik Değerleri</i>	36
Tablo 3.6.	<i>Anket Sorularının Güvenilirlik Analizi Sonuçları</i>	38
Tablo 4.1.	<i>Sınıf Öğretmenlerinin Ses Eğitime ve Çocuk Şarkıları Dağarcığına İlişkin Soruların Değerlendirilmesi</i>	39
Tablo 4.2.	<i>Sınıf Öğretmenlerinin Kuramsal Bilgi ve Çalgı Seviyelerine İlişkin Bulgular ve Yorumları</i>	40
Tablo 4.3.	<i>Sınıf Öğretmenlerinin Genel ve Özel Müzik Öğretim Yöntemlerine İlişkin Bulgular ve Yorumları</i>	41
Tablo 4.4.	<i>Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Değerlendirilmesine İlişkin Bulguları T Testine Göre Karşılaştırılması</i>	42
Tablo 4.5.	<i>Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerinin Yaş Değişkenine Göre Değerlendirilmesine İlişkin Bulguların ANOVA Testine Göre Karşılaştırılması</i>	43
Tablo 4.6.	<i>Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerinin Mesleki Kıdem Yılı Değişkenine Göre Değerlendirilmesine İlişkin Bulguların ANOVA Testine Göre Karşılaştırılması</i>	44
Tablo 4.7.	<i>Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Değerlendirilmesine İlişkin Bulguların ANOVA Testine Göre Karşılaştırılması</i>	46
Tablo 4.8.	<i>Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerinin Çalıştıkları İlçe Değişkenine Göre Değerlendirilmesine İlişkin Bulguların T Testine Göre Karşılaştırılması</i>	48

SİMGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ

AB.D	: Anabilim Dalı
diğ.	: Diğerleri
Dr.	: Doktor
<i>f</i>	: Frekans
M.E.B.	: Millî Eğitim Bakanlığı
s.	: Sayfa No
SS	: Standart Sapma
Prof.	: Profesör
YYLT	: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi
\bar{X}	: Ortalama

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde araştırmaya konu olan problem cümlesi ışığında eğitimin ve müzik eğitiminin irdelenmesine, problem durumunun ortaya çıkmasında etkili olan alt problemlere, araştırmanın amacına, problem durumunun tespiti ve giderilmesine yönelik getirilecek çözüm önerileri bakımından araştırmanın önemine, bu çalışmanın yapılması sırasında zaman, mekan, çalışılacak kişi sayısı gibi araştırmanın sınırlılıklarına, araştırmaya ilişkin kabul edilen sayıtlılara ve araştırmada geçen tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

İnsanlık tarihi incelendiğinde yaşamsal deneyimlerin ve yapılan buluşların bugün ulaşılan medeniyetin temel kaynağı olduğu görülmektedir. Bugüne kadarki bu gelişim sürecine bakıldığında barınma ve beslenme ihtiyaçları insanoğlunun yaşamdaki en temel ihtiyaçları olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu temel ihtiyaçlar karşılanırken edinilen bilgi ve tecrübe biriktirilerek yarına aktarılmış ve bugünkü modern toplumun oluşması sağlanmıştır. Bu süreç, insanlığın eğitimi ve kültürlenmesi olarak nitelenebilir. Yani eğitimin; insanlığın en temel ihtiyaçlarını karşılama sürecinin sonucu olarak ortaya çıktığı söylenebilir.

Toplumların gelişim süreçlerindeki en önemli olgu eğitimidir. Modern dünyaya uyumlu ve toplumsal ihtiyaçlara cevap verebilen bireyler yetiştirmek eğitim sürecinin en temel ve en önemli hedeflerindedir. Bu hedeflerinin yanı sıra, bireyi içinde yaşadığı toplumu algılayan, çevresine karşı duyarlı, kültürel aktarımları özümsemiş bir birey olarak yetiştirmek gibi de bir görevi vardır. Eğitimin, toplumsal gelişim için bu önemli görevlerini yerine getirebilmesi sürecinde kullanılan en önemli araç ise sanat eğitimidir.

Gelişmiş toplumlar irdelendiğinde bilimsel eğitimin ve sanat eğitiminin aynı düzeyde önemsendiği ve modern toplumun bu iki alandaki eğitimin başarısıyla ortaya çıktığı görülmektedir. Bilimsel eğitimle gelişen teknoloji insanlık yaşamını

kolaylaştırırken, insani değerlerin gelişmesi ve dünya medeniyetinin ortaya çıkarılması görevini de sanat eğitimi üstlenmiştir. Bu kapsamda toplumların kendi öz değerlerinden yola çıkarak geliştirdikleri kültürel birikimler, belirli kurallar çerçevesinde işlenerek geliştirilmekte ve eğitim sürecine dâhil olmuş bireylere aktarılmaktadır.

Eğitim sürecinde birinci adım olarak kabul edilen temel eğitimin, önemli bir basamağı olan ilkokullarda, çocuklara sanat eğitimi yaklaşımının ve felsefesinin kazandırılabilceği en uygun sanat dallarından biri de müzik ve eğitimidir. Bu bakış açısıyla önce eğitimin ardından müzik eğitiminin irdelenmesi yerinde olacaktır.

Eğitim, belli bir amaç doğrultusunda, belli ilkelere dayalı olarak yetiştirilen insan modeli ile hedeflenen toplumsal yapıyı oluşturmadaki en önemli araçtır. Bir başka ifadeyle bireylerin eğitim süreci planlanırken hedeflenen toplumsal yapının gerekleri göz önünde bulundurulur ve buna göre bir eğitim anlayışı geliştirilir. İnsan yaşamında böylesine önemli bir yer tutan bu olguyu anlamlandırmak, tanımlamak ve ifade etmek için çok sayıda çalışma yapılmış ve önemli derecede çabalar harcanmıştır. İnsan yaşamında böylesine geniş bir alanda etkili olan eğitim kavramının birçok yazar ve araştırmacı tarafından çeşitli tanımlamaları yapılmıştır.

Sönmez (2010) kültürlenme aracı olarak nitelediği eğitim kavramını “kültürel değerleri bireye kazandırma süreci” (s.5) olarak tanımlarken, Ertürk ise eğitimi; “Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci” (Ertürk, 1972, s.12) olarak tanımlamaktadır.

Bir başka yazar Dönmezer (1997) eğitimi “en geniş ve en genel anlamda bir davranış değişikliği” (s.3) olarak tanımlamıştır. Dönmezer bu tanımlamayla eğitimin “belirli hedefler doğrultusunda, en uygun program, araç-gereç ve yöntemleri kullanarak, bireyin kişiliğinin bir bütün olarak geliştirilmesini ve çevresine etkin bir şekilde uyum yapmasını amaçlayan dinamik bir süreç” olma özelliğini ortaya koymuştur.

Dönmezer’in ortaya koyduğu bu dinamik süreç, yapılandırılmış (formal) ve yapılandırılmamış (informal) eğitim olmak üzere iki farklı şekilde gerçekleşmektedir. “Yapılandırılmış eğitim, amaçlıdır, önceden hazırlanmış bir programa göre planlı olarak

yapılır ve öğretim yoluyla gerçekleştirilir. Özel bir çevrede denetimli olarak yürütülen eğitim süreci, öğretmen tarafından planlanır, uygulanır ve izlenir” (Dönmezer, 1997, s.4) Yapılandırılmamış eğitim ise “Toplumsal etkileşim yoluyla oluşan davranış değişiklikleridir. Başka bir deyişle, bireyin başka bir bireyle, grupla ya da çeşitli kurumlarla etkileşerek yeni şeyler öğrenmesi ve davranışlarında değişmeler olmasıdır”(Dönmezer, 1997, s.4). Yapılandırılmış ve yapılandırılmamış eğitim süreçlerinin farkını ortaya çıkaran en önemli unsur öğretmenin varlığıdır.

Dönmezer’ in ortaya koyduğu yapılandırılmış eğitim sürecinin planlayıcısı, uygulayıcısı ve izleyicisi olan öğretmenin rolünü Akbulut şu şekilde ortaya koymaktadır;

“Davranış değişikliğinin meydana getirilmesi için devreye konan ve sergilenen etkinliklerin tümü eğitim etkinlikleridir. Bu eğitim etkinliklerinde ve süreçlerde öğretmen önemli bir rol oynamaktadır. Öğretmen, bireylerin yetiştirilmesinde eğitim sisteminin en önemli halkalarından birini oluşturur. İnsanın eğitim amacıyla bilgi edinmesi, beceri kazanması, tutum geliştirmesi, değerler kazanması, çevresindeki varlıkları tanınması, olay ve olgular arasında ilişki kurması öğretmen aracılığı ile mümkün olabilmektedir” (Akbulut, 2006, s. 23).

“Türkiye’ de yapılandırılmış eğitim, örgün ve yaygın eğitim olarak iki şekilde sistemleştirilmiştir” (Dönmezer, 1997, s.5). Örgün eğitim, “belirli yaş gruplarındaki öğrencilere, milli eğitim amaçları doğrultusunda hazırlanmış eğitim programıyla okulda düzenli olarak yapılan eğitimidir” (Taymaz’ dan aktaran Dönmezer, 1997). Yaygın eğitim ise; “Örgün eğitim sistemine hiç girmemiş, bu sistemin herhangi bir kademesinde bulunan ya da bu kademelerden birinden ayrılmış kişilere, ilgi ve gereksinme duydukları alanlarda yapılan eğitimidir” (Dönmezer, 1997, s.5).

Örgün eğitim yapısal olarak temel eğitim, ortaöğretim ve yükseköğretim olmak üzere üç dönemde yürütülmektedir. Bireyin meslek edinmek, sosyalleşmek, çevresini tanımak veya kültürel değerlerin farkına varabilmek için girdiği eğitim süreçlerinde bu dönemlerin her birinin kendine özgü ağırlığı ve önemi vardır.

Temel eğitimde okul öncesi dönem, bireyin öğrenmesinin en yoğun olduğu, alışkanlıklarının ve yeteneklerinin en hızlı şekilde geliştiği ve biçimlendiği dönemdir.

Temel eğitimin ikinci basamağı olan ilkokullar ise bireyin örgün eğitime dâhil olduğu ve yeteneklerinin gözlemlenerek geliştirilmeye çalışıldığı önemli bir basamaktır.

Gelişim özellikleri ve bu özelliklere uygun eğitim sistematığı geliştirme çabaları çok eskilere uzanmaktadır. Antik çağ filozoflarından Platon çocukların farklı yeteneklere sahip olduğunu ve eğitim süreçleri planlanırken bu farklı yeteneklerin göz önünde bulundurulması gerektiğini savunmuştur. Bu bakış açısının çok önemli olduğu alanlardan biride kuşkusuz müzik eğitimi alanıdır.

Müzik, insan yaşamının her döneminde var olan, insanın duygu ve düşüncelerini toplumsal yaşam içinde ifade etmesine aracı olan önemli bir olgudur. Müziği bu derece önemli kılan durum müziğin insan yaşamındaki işlevleridir. Uçan' a (1994) göre bu işlevler müziğin bireysel işlevleri, toplumsal işlevleri, kültürel işlevleri, ekonomik işlevleri ve eğitimsel işlevleri olmak üzere beş başlık altında sınıflandırılabilir. Bu başlıklardan eğitimsel işlevinin biri eğitim aracı diğeri ise eğitim alanı olmak üzere iki önemli niteliği vardır. Müziğin eğitim aracı niteliğinde var olan “müzikli eğitim, müzikle eğitim, müzik yoluyla eğitim kavram ve uygulamaları” (Uçan, 1994, s.13) başka alanlardaki eğitimi kolaylaştırmak, akılda kalıcılığını arttırmak için kullanılmaktadır. Müzik bir diğeri niteliği olan eğitim alanı niteliğiyle ise hedefi, programı, öğretim yöntem ve teknikleri olan başlı başına bir eğitim alanına dönüşmüştür. Bu sonuç eğitimin temel ilke ve yaklaşımları ışığında müzik alanının kendine özgü durum ve koşullarını da kapsayan bir eğitim yapılanmasını getirmiştir. Müzik alanındaki bu eğitim yapılanması temelde çalma eğitimi, söyleme eğitimi ve kuramsal bilgi eğitimi olmak üzere üç ana başlık altında toplanmıştır. Müzik eğitiminde bu üç ana başlığın her biri kendi içinde de bilgilenme, uygulama ve değerlendirme basamaklarında geliştirilen öğretim yöntem ve teknikleri ile belirlenmiş programlar çerçevesinde, bireylere öngörülen müziksel davranış değişikliğini kazandırmayı hedeflemektedir.

İnsan, yaşamı boyunca öğrenme sürecinin içerisinde yer alır. Birey yaşamı boyunca öğrendiği ve edindiği bilgiler ışığında hayatına yön verecek kararlar alır ve uygular. Bireyin bu kararlarında, aldığı eğitimin etkili bir rolü vardır. Bilinmektedir ki temel eğitim dönemi

bireyin eğitim sürecinin en etkili olduğu dönemlerden biridir. Bu dönemde alınan eğitim, kalıcılığı ve öğrenmeye açıklığı bakımından sonraki dönemlerden daha etkilidir. Bu ve bunun gibi gerekçelere bağlı olarak eğitim alanında yetişmiş uzmanlar temel eğitime dair araştırma, sorgulama ve program geliştirme çabası içinde olmuşlardır. Eğitimin içinde önemli bir alan olan müzik eğitiminde de durum benzerdir. Müzik eğitiminde, bireyde istedik yönde oluşturulması hedeflenen davranış değişikliklerinden özellikle çalma ve söyleme boyutundaki davranış değişikliği için temel eğitim dönemi büyük öneme sahiptir. Bireydeki yeteneklerin fark edilip ortaya çıkartılması ve eğitim sürecinin doğru yönetilmesi kuşkusuz büyük önem taşımaktadır.

1.1.1. Problem Cümlesi

Eğitimin bütün alanlarında olduğu gibi “Müzik Eğitimi” alanında da bu sürecin doğru yürütülebilmesi için gerekli olan en önemli unsur, müzik eğitimi donanımına ve yeterliğine sahip bir eğitimcinin varlığıdır. Bu bakış açısı ile araştırmanın temelini oluşturan problem cümlesi şöyle oluşmuştur.

“Sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi yeterlik düzeyleri nedir?”

1.1.2. Alt Problemler

Araştırmada problem cümlesi çerçevesinde cevap aranan alt problemler şu şekildedir;

- 1- Sınıf öğretmenleri ses eğitimi alanında ve çocuk şarkıları dağarcığında hangi düzeyde bilgiye sahiptirler?
- 2- Sınıf öğretmenlerinin kuramsal bilgi ve çalgı çalma seviyeleri hangi düzeydedir?
- 3- Sınıf öğretmenleri özel ve genel müzik öğretim yöntemlerini hangi düzeyde kullanabilmektedirler?
- 4- Sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi yeterlikleri cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

5- Sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi yeterlikleri yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

6- Sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi yeterlikleri kıdem yılına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

7- Sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi yeterlikleri mezun oldukları okula göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

8- Sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi yeterlikleri çalıştıkları ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin lisans eğitimleri sırasında almış oldukları müzik eğitiminin ilkokullardaki müzik dersi kapsamında yeterli olup olmadığının tespit edilmesi amaçlanmaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

İlkokula başlayan çocuklar temel eğitim aldıkları bu sistemde eğitim süreçlerini 4 yıl boyunca aynı öğretmenle geçirmektedirler. Bu durum sınıf öğretmenlerinin temel dersler olarak nitelenen Türkçe, matematik, fen ve sosyal bilimler derslerinin yanı sıra müzik, resim ve beden eğitimi gibi ilgi, yetenek ve beceri gerektiren derslerde de başarılı olmalarını zorunlu kılmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin lisans eğitimlerine başlarken yetenek ve becerilerini ölçen herhangi bir sınavdan geçirilmedikleri göz önüne alınacak olursa bu alanlarda istenen başarıya ulaşabilmelerinin çok kolay olamayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışma, temel eğitimin önemli bir basamağı olan ilkokullarda bireylerin nitelikli eğitime ulaşmasında en önemli unsur olan öğretmenlerin, müzik eğitimi açısından mesleki yeterliklerinin tespit edilebilmesi ve bu alana katkı sağlayacak özgün bir çalışma olması açısından önemli görülmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Bu araştırma DENİZLİ ilinde görev yapan sınıf öğretmenleriyle,
- Sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi ve temel eğitimde müzik eğitimi ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgili yazılmış ve ulaşılabilir yayınlar ve tezlerle,
- Araştırma için ayrılabilen zaman ve maddi kaynaklarla sınırlıdır.

1.5. Araştırmanın Sayıtları

Örneklemin evreni yansıttığı, ölçme araçlarının veri elde etmede geçerli ve güvenilir olduğu, kullanılan yöntemlerin bu araştırmaya uygun olduğu, anket uygulanan öğretmenlerin samimi duygular yansıtarak soruları gönüllülük esasına göre cevaplandıkları varsayımlarından yola çıkılmıştır.

1.6. Tanımlar

Müzik Eğitimi: Bireyin müziksel davranışlarında kendi müziksel yaşantıları yoluyla kasıtlı ve istendik değişmeler oluşturma sürecidir.

Çocuk Şarkı Dağarcığı: Belli hedefler doğrultusunda çocukların ses sınırları gözetilerek bilişsel ve duyuşsal alanlarına yönelik hayal gücünü destekleyen şarkıların tümüdür.

Eğitim: Belli bir bilim dalında, belli bir konuda bilgi ve beceri kazandırma, yetiştirme ve geliştirme işidir.

Delphi Tekniği: Benzer durumlara ilişkin görüş farklılıklarının olduğu ortamlarda uzlaşma sağlama aracı olarak kullanılan bir araştırma tekniğidir.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmaya konu olan problem cümlesi ışığında eğitime genel bir bakışın altında eğitimin en önemli unsuru olan öğretmenlerin mesleki nitelik ve yeterliklerine, çalışmanın özel alanını oluşturan sınıf öğretmenliğine, sınıf öğretmenliğinin sanat eğitimine ve müzik eğitimine ilişkin yeterliğinin irdelendiği başlıklara yer verilmiştir.

2.1. Kuramsal Çerçeve

2.1.1. Eğitim

İnsanlık tarihinin varoluştan bugüne kadar ki geçen süre içinde yarattığı en kıymetli değerlerden biri de eğitimidir. Barınmanın, beslenmenin, toplumsal yaşamın ve teknolojinin geldiği bugünkü nokta kuşkusuz eğitimin sonuçlarıdır. İnsan yaşamını böylesine derinden etkileyen bu olgu; hedef, program, öğretim yöntem ve teknikleri, araç-gereç, mekân ve öğrenci gibi eğitimin niteliğini, içeriğini ve sonuçlarını etkileyebilecek birçok değişkenle ilişkilidir. Bütün bu değişkenlerin yanı sıra öyle bir değişken vardır ki; duygusu, bakış açısı, gözlemi, yaklaşımı, genel kültürü, mesleki donanımı ve yeterliğiyle olayları değerlendirerek, bireylerin kişilik yapılarına en uygun çözüm önerileri getirebilen öğretmenlerdir.

Bilimde, teknolojide ve toplumsal yaşamdaki değişmeler ve gelişmeler her alana olduğu gibi eğitime de yansımıştır. Tarihsel süreçte toplumsal değişimin ve gelişimin eğitime yansımaları şöyle ifade edilebilir: İnsanoğlunun yaşam karşısında edindiği bilgi birikiminin gelecek nesillere aktarımı şeklinde başlayan eğitim faaliyetleri, toplumun en yaşlı ve bilge kişilerinin tecrübelerini ve bilgilerini yeni nesle aktarması biçiminde gerçekleşmekteydi. Zaman içinde insanoğlunun muhafaza ettiği bilgi miktarı arttıkça bu bilgileri muhafaza etme ve sistemli bir şekilde yeni nesle aktarma işi için oluşturulmuş kurumlara (okullara) ihtiyaç duyulmuştur. Bu kurumlarda çalışanların görevi öğreticilik olarak tanımlanmış ve toplum içinde bir sınıf olarak benimsenmiştir(Oktay, 1991).

Bilimde ve teknolojideki gelişmelerin eğitime yansması ise okullarda kullanılan akıllı tahtalar, internet üzerinden uygulanan uzaktan eğitim modeli, eğitimde kullanılmak üzere geliştirilen bilgisayar programları vb. ile örneklendirilebilir. Teknolojideki yaşanan bu gelişmelerin eğitime olumlu yansması tartışılmayacak bir gerçektir. Ancak yine de bu teknolojik gelişmelerin sonucu olarak üretilen hiçbir eğitim aracının, öğretmenin eğitim sürecindeki rolünü karşılayamayacağı düşünülmektedir.

14.06.1973 tarihinde kabul edilen 1739 numaralı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda öğretmenlik şöyle tanımlanmaktadır; “öğretmenlik, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir”(Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 1973). Yapılan bu tanımlamadan da anlaşılacağı üzere öğretmenlik özel bir ihtisas mesleğidir ve bu alana ilişkin niteliklere ve yeterliklere sahip kişiler (öğretmenler) tarafından yerine getirilir.

2.1.1.1. Öğretmen nitelik ve yeterlikleri. İnsanların temel ihtiyaçlarını karşılarken edindiği bilgiyi ve tecrübeyi yeni kuşaklara aktarma uğraşısı sonucu ortaya çıkan eğitim olgusu; içeriği, hedefleri, öğretim yöntem ve teknikleri açısından önemli oranda gelişime ve değişime uğramıştır. İhtiyaç duyulan insan modelinin ortaya çıkarılması sürecinde önemli görevler üstlenen eğitimin hedefi ve içeriği, yaşanan dönemin ihtiyaç ve olanaklarına göre belirlenmiştir. Günümüzde, bu hedef ve içerikler devlet politikaları ışığında belirlenmekte ve toplumsal gelişimi sağlayacak insan modeli yetiştirilmeye çalışılmaktadır. Ülkemizde bu durum 1739 numaralı Milli Eğitim Temel Kanunuyla yasal zemine oturtulmuştur. Tanımlanan öğretmenlik mesleğinin nasıl yapılacağı kanunun 43. maddesinde şöyle dile getirilmektedir; “öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler” MEB (1973).

Eğitim; planlanması, ayrılan bütçesi, geçirilen zaman ve sonuçları itibariyle oldukça önemli ve telafisi zor olan bir süreçtir. Ortaya konan hedefler doğrultusunda bu sürecin başarıyla tamamlanabilmesi için gerekli olan en önemli unsur öğretmenin niteliği ve yeterliğidir. Öğretmenlik mesleğine dair nitelik belirleme çalışmalarına verilen önem bu alanla ilgili yapılan çalışmalardan anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin ve öğretmenlik mesleğinin niteliğine dair yapılan çalışmalar dünyanın pek çok ülkesinde devam ettiği gibi Türkiye’de de sürmektedir. Bu mesleği icra eden kişilerin performanslarıyla ilgili düzenlemeler uzun yıllardan beri üzerinde çalışılan bir konu olagelmıştır. Eğitimin dinamik bir süreç olma özelliğine bağlı olarak son 30 yılda yapılan çalışmalar, bu alanda ileride yapılacak farklı boyutlardaki çalışmaların artarak süreceğini göstermektedir (Seferoğlu, 2004)

Son zamanlarda eğitimin niteliğiyle ilgili yapılan çalışmalar, eğitimin niteliğinin öğretmenin niteliğiyle doğrudan ilgili olduğunu ortaya koymaktadır. Öğrenci başarısını etkileyen faktörleri konu alan araştırmalar incelendiğinde “öğrencilerin başarısı üzerinde okul yönetimlerinden, eğitim örgütlenmelerinden, öğrenci başına yapılan harcama miktarı gibi önemli unsurlardan daha çok öğretmenlerin etkisinin önemli rol oynadığı görülmektedir” (Rivkin, Hanushek ve Kain, 2005).

Unutulmaması gereken önemli bir gerçek vardır ki; eğitim alanında yapılması hedeflenen bütün değişimler, bu değişimi uygulayacak öğretmenlerin tutumları, istekleri ve gayretleriyle sonuca ulaşabilecektir. Bu düşünceden hareketle yapılacak olan eğitimin niteliğini yükseltme çalışmalarına öğretmenlerin niteliklerinin doğrudan etki ettiğini söylemek yanlış olmaz. Bu sebeple nitelikli bir eğitim sürecinden bahsedebilmek ve nitelikli bir eğitim sürecini hayata geçirebilmek için yapılması gereken ilk çalışma nitelikli öğretmenlere sahip olabilmek için gerekenlerin yapılmasıdır. Bu anlayışla dünyadaki birçok ülke kendi eğitim süreçlerini daha nitelikli hale getirmek için çalışmaya, ilk olarak öğretmenlerinin nitelik ve yeterliklerini arttırmaya yönelik çalışmalarla başlamışlardır (MEB 2017).

Tüm dünyada 2000’li yıllarda yayılmaya başlayan öğretmenlerin yeterliklerini belirleme çalışmaları ilk olarak ABD ve İngiltere gibi ülkelerde 1970’li yıllarda başlamıştır (MEB, 2017). Bu çalışmadan sonra MEB, 1739 numaralı Milli Eğitim Temel Kanununun 45. maddesindeki “öğretmen adaylarında genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon bakımından aranacak nitelikler Milli Eğitim Bakanlığınca tespit olunur” MEB (1973) ifadesine dayanarak bu alandaki ilk çalışmasını başlatmıştır. “Mart 1999’da MEB

ve üniversite temsilcilerinden oluşan Öğretmen Yeterlilikleri Komisyonunca, “eğitme-öğretme yeterlilikleri, genel kültür bilgi ve becerileri ve özel alan bilgi ve becerileri ana başlıklarından oluşan yeterlilikler belirlenmiştir” (Seferoğlu, 2004, s.40). “Ancak bu çalışmanın sonuçları uygulamaya dönüştürülemedi” Türk Eğitim Derneği (TED, 2009).

Öğretmen yeterlikleri belirleme çalışmaları gelişen ve değişen eğitim anlayışı ve yaklaşımı sonucu güncellenmesi gereken bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu süreç aynı zamanda ulusal farklılıkları gözetenek evrensel eğitim anlayışına ve kalitesine ulaşma çabalarını da içermektedir. Bu kapsamda Türk Hükümeti ile Avrupa Komisyonu arasında 8 Şubat 2000 tarihinde Temel Eğitime Destek Projesi Finansman Anlaşması imzalanmıştır. Proje kapsamındaki çalışmalara 2002 Eylül ayında başlanmıştır. Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğünün sorumluluğunu üstlendiği bu proje kapsamında 13-16 Nisan 2004 tarihleri arasında öğretmen yeterliklerinin belirlenmesine ilişkin bir çalıştay düzenlenmiştir. Çalıştayda bu alana dair ilgili kurumlar tarafından daha önce yapılan tüm çalışmalarla birlikte farklı ülkelerin yaptığı yeterlik belirleme çalışmalarının sonuçları incelenerek konuya ilişkin ortak kavram ve terimler oluşturulmaya çalışılmıştır MEB (2017). Bu çabaların sonucunda; Kişisel ve Meslekî Değerler- Meslekî Gelişim, Öğrenciyi Tanıma, Öğrenme ve Öğretme Süreci, Öğrenmeyi - Gelişimi İzleme ve Değerlendirme, Okul - Aile ve Toplum İlişkileri, Program ve İçerik Bilgisi başlıkları olmak üzere 6 ana yeterlik alanı, bu yeterliklere ait 31 alt yeterlik ve 233 performans göstergesinden oluşan “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri” belirlenmiştir” (MEB, 2017: 7). Yapılan bu çalışmalardan sonra oluşturulan “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri” ülkedeki eğitim alanına dair paydaşların katılımıyla yapılan bir dizi çalıştaydan sora son halini almış, 17.04.2006 tarihinde 2590 sayılı tebliğiler dergisinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu aşamadan sonra öğretmenlerin kendi alanlarına yönelik yeterlik belirleme çalışmaları süreci başlatılmıştır MEB (2017). Bu çalışmaların neticesinde 04/06/2008 ve 25/07/2008 tarihli makam onayı ile ilköğretim kademesi öğretmenlerine yönelik 14, 26/01/2011 tarihli makam onayı ile de Ortaöğretim kademesi öğretmenlerine yönelik 8 alanda özel alan yeterlikleri hazırlanarak yürürlüğe konmuştur.

Gelişen teknolojiye bağlı olarak iletişim olanaklarının artması yoğun bir toplumsal etkileşim ve gelişimi beraberinde getirmektedir. Yaşanan bu değişime ve gelişen dünya düzenine ayak uydurabilmek için eğitim alanındaki yenilikleri takip etmek ve yaşanan gelişmeler ışığında eğitim sistemini güncel tutmak toplumların geleceği açısından hayati önem taşımaktadır.

2.1.1.2. Sınıf öğretmenliği. Sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi yeterlikleri bu alanda aldıkları eğitimin sonuçları olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sebeple sınıf öğretmenlerinin aldıkları müzik eğitiminin niteliği de büyük önem taşımaktadır. Ülkemizde sınıf öğretmeni yetiştirme süreci 70li yılların ortasına kadar lise, 1974-1990 yılları aralığında ön lisans ve sonraki yıllarda ise eğitim süresi dört yıl olan fakülte düzeyinde gerçekleşmiştir.

1990' dan sonra sınıf öğretmeni yetiştirme sürecinde müzik dersi müfredatta üç ayrı dönemde tanımlanmıştır. İlk iki dönem müzik eğitimi olarak verilirken son döneminde müzik öğretimi olarak isimlendirilmiştir. Aynı zamanda seçmeli dersleri seçerek mevcut öğretmen adaylarının müzik eğitimindeki altyapılarını güçlendirmeleri amaçlanmıştır. Müfredatta tanımlı zorunlu müzik dersleri 4 saatken son sınıfta verilen seçmeli müzik dersi 5 saat olarak uygulanmıştır (Küçüköncü, 2000).

Yükseköğretim düzeyinde sınıf öğretmeni yetiştirme programlarına bireylerin beceri ve yetenekleri değerlendirilerek öğrenci seçilmemektedir. Yetenek, ilgi ve beceri düzeyleri farklı öğrencilerin bir arada bulunduğu sınıflarda, ilkokullardaki müzik dersini uygulayabilmek için gerekli olan bilgi ve beceriler, öğrencilere aktarılmaya çalışılmaktadır. Bu durum belirlenen hedeflere ulaşmada istenmeyen sonuçların doğmasına neden olmaktadır. Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim aldıkları kurumlarda görev yapan öğretim elemanlarının almış oldukları eğitim ve yeterliklerinin farklılığı da verilen eğitim düzeyine etki etmektedir. Eğitim fakülteleri müzik eğitimi ve Türk müziği konservatuari mezunlarının yanı sıra farklı alanlardan mezun öğretim elemanları bu kurumlarda görev almaktadır. Öğretim elemanları arasındaki eğitim niteliği anlayışındaki farklılıklar verilen eğitimi etkilemektedir.

Sınıf öğretmenlerinin müzik eğitmenliği konusundaki yeterlikleri üzerinde farklı unsurların etkisi vardır. Bunlar; sınıf öğretmenliği programına öğrenci alınırken ne tür niteliklere sahip olup olmadığına bakılmaması, yeterli araç-gereç ve çalgının bulunmaması, öğretim programının istenilen niteliklerde olmaması, öğretim elemanlarının farklı kaynaklardan gelmesi gibi nedenler sınıf öğretmenlerinin müzikal ve müzik eğitimi yeterlilik düzeylerine etki etmektedir (Küçüköncü, 2000).

Müzik eğitimi verecek olan sınıf öğretmenleri; kuramsal bilgi öğretimi, çalgı öğretimi ve şarkı öğretimi konularında bilgi, beceri ve yetenek sahibi olmalı ve doğru öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilmelidir. Sınıf öğretmenleri öncelikle eğitim programının hedefleri doğrultusunda müzik eğitimi ile ilgili gerekli kuramsal bilgilere sahip olmalıdır. Programın ünitelerini, konularını, ünite ve konular arasındaki ilişkileri; hedefleri, hedef davranışları; öğretme durumları ile ilgili genel öğretim yöntemleri ile müzik eğitime ait özel öğretim yöntemlerini; program yapmayı, ünite ve konulara ait ölçme değerlendirme işlemlerini iyi bir şekilde bilmeli ve uygulayabilmelidir. Ayrıca, çalgı çalmayı, çalgı öğretimini; sesini kullanmayı, ses eğitimi, toplu şarkı öğretim yöntemlerini bilmeli ve uygulayabilmelidir.

Müzik eğitimi alanı, ders ve ders dışı etkinliklerin bir bütün olarak uygulandığı çağdaş eğitim anlayışına ve eğitim programlarına en uygun konu alanlarından biridir. Öğretmenlerin teorik bilgiler dışında, derse yönelik etkinlikler yapabilmesi için öncelikle müziği sevmeleri, ilgi duymaları, sosyal yönü güçlü, aktif kişiliğe sahip olmaları gerekir. Bu özelliklere sahip bir sınıf öğretmeni müzik dersi için gerekli olan araç- gereç, çalgı ve müzik odası ortamına sahip olmayan bir okulda bile, müzik eğitimi için gerekli olan araç gereçleri kendi imkânlarıyla temin eder hatta derslerde kullanmak üzere ihtiyaç duyacağı çalgıları da yapabilir ve müzik eğitimi başarılı bir şekilde verebilir (Küçüköncü, 2000).

2.1.2. Sanat Eğitimi

Sanat, insanla nesnel gerçeklik arasındaki estetik ilişki veya etkileşim olarak tanımlanabilir. Sanatçı nesnel gerçekliği estetik bir şekilde yansıtır. Sanat insanı ve

toplulukları etkiler ve etkilenir. Sanatta öz ve biçim, ulusallık ve evrensellik, soyutla somut, duyusalla düşünsel bir arada ve etkileşim halindedir. Sanatın tüm bileşenleri toplum yapısından ve dönemin koşullarından doğrudan etkilemektedir (Aysan, 2016).

Kişinin sanata dair etkileşimleri ve öğrenimleri temel eğitimden önce ailede başlar ve sonrasında temel eğitimin tamamında devam eder (Biçer, 1993). Çocuklarda sanata karşı ilgi alanları açıktır ve anaokulundan itibaren ileriki yıllarda da sanatsal olaylarını değerlendirmeye, eleştirmeye, sanatsal güzellikleri algılamaya ve aramaya başlarlar. Sanat eğitimi sadece bireyi sanatçı olma yolunda hazırlayan bir süreç değil aynı zamanda bireyi özgür düşünebilen, çağın gereksinimlerini özümsemiş, modern toplumun bir parçası haline getirebilmektir. Sanat eğitimi bireyin modern çağda yaratıcılığını arttırmayı amaçlar, gerek ders içi ve gerekse dışı etkinlikleri destekler. Sanat eğitiminin bireyin sosyalleşmesi üzerinde de etkili olduğu söylenebilir (San, 1982).

Sanat eğitimi, kişinin kendini ve çevresini tanımasına olanak sağlar ve yaratıcılığını geliştirir. “Sanat eğitiminin kişiyi yaratıcı faaliyetlere yöneltmesi, sosyalleştirmesi, ekonomisine katkı sağlaması, estetik beğeni kazandırması, mutlu etmesi, motivasyonunu yükseltmesi ve hobiler oluşturması bireyleri içinde buldukları ruhsal çöküntüden kurtardığı gibi altyapısı hazırlanarak verilebilecek çeşitli sanat eğitimleri kişilerin diğer derslerindeki başarılarını da yükseltebilir” (Aysan, 2016, s.2). Sanat eğitimi toplumun gelişime katkı sağladığı gibi ülke kalkınmasına olanak sağlayan uygun ortamı da hazırlar.

Sanatsal eğitim gören kişiler olaylara daha geniş bir pencereden bakabilmeyi öğrenir. Yaratıcı, üretken ve sanatı özümsemiş bireylerden oluşan topluluklar gelişime açık olur. Bu tür topluluklarda kişi hak ve özgürlüklerinin gözetildiği ve buna bağlı olarak da suç oranlarının düşük olduğu gözlemlenmiştir. Topluluklarda sanat eğitimi bireylere çok erken yaşlarda verilmeye başlanmalıdır. Özellikle ilk ve ortaöğretimlerde müzik ve resim derslerinde öğrencileri not baskısından kurtararak, sanatın çocuğun yaşamının doğal bir parçası olmasını sağlayacak biçimde kurgulanması gereklidir. Bu tür bir eğitim sistemi uygulanmaya başlandığında sanatın toplum üzerindeki olumlu etkileri görülmeye

başlanacaktır. Bu sistemin işlememesinin temel sebeplerinden birisi bu derslere branş öğretmenlerinin değil branş dışı öğretmenlerin girmesidir. Branş dışı öğretmenler konularla ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve konuya yeterli özeni göstermedikleri için öğrenci üzerinde yeterli etkiyi yaratmayabilmektedirler (Karayağmurlar, 1991).

2.1.3. Müzik Eğitimi

Çok eski çağlardan bu yana insanların tüm duygu ve düşüncelerini farklı yöntemlerle dışa vurdukları görülmüştür. Bunlardan birisi de müziktir. Müzik kavramının zaman içerisinde toplumların değişimiyle birlikte değişime uğradığı, bu sürecin toplumların sosyal ve kültürel özelliklerine göre müzik anlayışlarında farklılıklar ortaya çıkardığı görülmektedir.

“Biyo-pisişik, kültürel ve toplumsal bir organizma olan insan, var olduğu çağlardan beri algıladığı sesleri çözümleyip değerlendirmiş ve giderek sesleri bir anlatım biçimine dönüştürmüştür. Seslerle gerçekleştirilen bu anlatım sanatına müzik denir” (Say, 1995, s.17). Müziğin toplumsal yaşamda ve gelişimde etkili olduğu gibi bireylerin yaşamında ve gelişiminde de önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Bu önem müziğin bireyin yaşamındaki işlevlerinden kaynaklanmaktadır. Müziğin insan yaşamındaki işlevlerini; bireysel (biyopisişik) işlevler, toplumsal işlevler, kültürel işlevler, ekonomik işlevler ve eğitimsel işlevler olmak üzere beş başlık altında toplamak mümkündür (Çakır, 2005).

Bireylerin ve toplumların yaşamlarını biçimlendiren, değiştiren ve geliştiren çok yönlü ve boyutlu bir eğitim ancak çağdaş bir yaklaşımla mümkün olabilir. Çağdaş eğitimin etkili dallarından biri olan sanat eğitimiyle bireylere kazandırılması hedeflenen insani değerlere ait kültürel donanım, öğrenmenin en açık olduğu temel eğitim döneminde müzik eğitimi yoluyla kolaylıkla verilebilir. Müzik eğitimi, bireyin müziksel davranışlarında kasıtlı olarak ve müzik yaşantısı yoluyla istendik yönde değişim ve gelişim oluşturma sürecidir. Bu süreç bireyin; müziksel algılamasının artmasına, yeteneğinin gelişmesine, tek yönlü müzik yapma, üretme ve dinleme alışkanlığının yerine çok yönlü müzik yapma

üretme ve dinleme alışkanlığı kazanmasıyla birlikte müzik etkinliklerine etkin bir şekilde katılmasına olanak sağlar. Ayrıca bireyin müzikle ilgili daha yüksek bir bilinçlilik ve eleştirme gücü kazanması, müzikle ilgili bir çalgı, kitap veya kaynak seçiminde ve bir müzik etkinliği ya da eserinin değerlendirilmesinde ihtiyaç duyacağı müzikal donanımı kazanmasının yolunu açar (Uçan, 1997).

Bireylerin müzikal bilgilerini arttırmayı ve bireyleri duygusal olarak yetiştirmeyi amaçlayan müzik eğitimi müzikal altyapı, nota bilgisi, müzik türleri ve türler arasındaki farkları ayırt etme algısı kazandırır. ABD’li müzik eğitmeni Mason müzik eğitiminde asıl amacın profesyonel müzisyenler yetiştirmek değil müzikten anlayan bireyler yetiştirmek olduğunu ifade etmiştir. Hatta çocuklara okuma- yazma öğretildiği gibi müzik eğitiminin de verilmesi gerektiğini vurgulamıştır (Göğüş, 2008). Müzik ile ilgilenen çocukların anlatım yetenekleri, sorumluluk duyguları ve özgüvenleri gelişir. Etkin ve bilinçli bir şekilde verilen müzik eğitimi çocuğun yaratıcı yönünü uyandırdığı gibi bu yöndeki yeteneklerinin gelişmesini ve çeşitlenmesini de sağlar.

Çağdaş müzik eğitiminin temel amacı bireyin bakış açısını genişletmek, zekâ ve yeteneklerini geliştirmekle birlikte kullanılabilir hale getirmektir. Bu alanda yapılan farklı çalışmalarda müzik eğitiminin, bireyin zekâ gelişimi ve bilişsel başarısı üzerinde oldukça etkili olduğu ortaya konmuştur. Bireyin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranışları üzerindeki olumlu etkisinin yanı sıra bilişsel öğrenmesine de önemli ölçüde katkı sağladığı bu alanda yapılmış çalışmaların bir başka sonucudur (Şendurur ve Akgül Barış, 2002; Aysan, 2016).

Müziksel etkinliklerin çocukların fiziksel koordinasyon, zamanlama, hafıza, görsel, işitsel ve dil becerilerini olumlu yönde etkilediği, sosyal ve bireysel farkındalıklarını artırdığı bilinmektedir. Müzik, çocuklara üstünlük alışkanlıkları kazandırmakta, ortak müzik çalışmaları ise takım ruhunu ve işbirliği becerilerini geliştirmektedir. Ayrıca müziğin çocukların hızlı ve doğru karar verme becerilerini geliştirdiği, eylem içerisinde kendilerini izleme iç görüşünü sağladığı, takım halinde çalışabilme, iletişim, benlik saygısı, yaratıcı düşünme, hayal etme ve buluş konularında çocukları

geleceğe yönelik olarak hazırladığı da bazı çalışmalarda vurgulanmıştır (Kocabaş ve Selçioğlu, 2003, s.140).

Müzik eğitimi, tüm bireylerin özellikle de çocukların gelişimine katkı sağlayan etkili ve önemli alanlardan birisidir. Bireylerin eğitim sürecinde kesinlikle olması gereken bir eğitim alanıdır. Çocukların dil, duygusal ve sosyal gelişimini olumlu yönde etkileyen önemli bir araç olarak görülmektedir (Canakay, 2006).

Eğitimin diğer tüm alt disiplinlerinde olduğu gibi müzik eğitiminde de en önemli görev öğretmenlere düşmektedir. Öğretmenlik mesleği, sürekli olarak kendini geliştirmeyi, sabırlı olmayı ve özveri ile çalışmayı gerektirmektedir. Müzik alanında eğitim verecek olan öğretmenin bu alandaki yeterliliklere sahip olması ve uygulayabilmesi kadar bu alana ilgi duyması ve işini severek yapması da önem taşımaktadır.

Müzik öğretiminin tüm boyutları ile bir bütün olarak gerçekleştirilememesi, öğrencilerin gelişimlerine olumlu katkılar sağlayacağı beklenen müzikal davranışları kazanamamalarına sebep olacaktır. Bu sonucun müzik eğitimi ve öğretimi sürecinden beklenen faydaların sağlanamamasına neden olacağı düşünülmektedir (Demir, 2014).

Müzik eğitimi, bireyin sosyal, duygusal, zihinsel ve fiziksel gelişimine olumlu katkı sağlamakla birlikte bireyin müziğe olan ilgisinin gelişmesine ve müzik ufkunun genişlemesine olanak tanımaktadır (Kılıç, 2012). Müzik eğitiminin ve müzikal davranışların bireye kazandırılmasında en etkili yerler okullardır. Algı düzeyleri yüksek olan okul öncesi ve temel eğitim çağındaki çocuklara verilen müzik eğitimi ile duygusal ve ritmik sezgilerin uyanması ve hayal dünyalarının gelişmesi sağlanabilir. Ayrıca müzik eğitimi öğrencilere öz güven kazandırdığı gibi sanatsal eğitim alanında donanım kazanmalarını da sağlamaktadır (Demir, 2014).

Okul öncesi, ilkokul ve ortaokulda verilen müzik eğitiminin temel amacı; çocukların bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sosyal alanlarda gelişimini sağlayarak, bir müzik kültürü oluşmasını sağlamaktır. Bu süreçte verilecek olan müzik eğitimi kapsamında öğrencilerin müzik yeteneğinin

doğru anlaşılıp doğru tanımlanması, müzik eğitiminin iyi planlanması ve saptanan hedefler doğrultusunda sağlıklı yürütülebilmesi gerekir (Kocabaş ve Selçioğlu, 2006, s.56).

Öğrencilerin algılayış şekilleri farklılık gösterebilir. Kimileri dinleyerek, kimileri uygulayarak kimileri ise araştırıp, düşünerek öğrenme yöntemlerini kullanmaktadırlar. Bireylerin öğrenme süreçlerinde bu farklı algılayış şekillerini kullanırken duyu organlarını aktifleştirecek yöntemler, öğrenmede başarıyı en üst noktaya taşır (Senemođlu, 2000).

Çocukların ve gençlerin sağlam bir ruh ve kişiliğe sahip olmalarında müzik eğitiminin önemli bir rolü bulunmaktadır. Müzik eğitimi bir taraftan kişilerin sevgi, sorumluluk, yaratıcılık duygularını geliştirmekte, diğer taraftan müzik dinleme ve yargılama becerisini geliştirerek kişilerin beğeni düzeylerini artırmaktadır (Öz, 2001).

2.1.3.1. Müzik eğitimi çeşitleri. Toplumların ve bireylerin gelişiminde önemli bir yer tutan müzik eğitimi süreci irdelendiğinde kişilerin ihtiyaçlarına göre hedef, program, öğretim yöntem ve teknikleri bakımından şekillenmiş üç temel eğitim alanından söz edilebilir. Bunlar genel müzik eğitimi, özengen müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi alanlarıdır.

2.1.3.1.1. Genel müzik eğitimi. Genel müzik eğitimi, ayırım gözetmeksizin tüm bireylere genel müzik kültürü kazandırmayı amaçlayan müzik eğitimi türüdür (Tarman, 2006). Genel müzik eğitimi okul öncesinde, ilkokulda, ortaokulda ve liselerdeki tüm öğrencilere verilmektedir. Bu eğitim ile öğrencilerin bilgili, bilinçli, görgülü, duyarlı bir anlayış ve yaklaşım kazanmaları ve haz duyarak yaşamlarını sürdürebilen bireyler olabilmelerine destek sağlamak amaçlanmaktadır.

Temel eğitim ve ortaöğretimde verilen genel müzik eğitimi ile kişiye temel müzik kültürü kazandırılırken çeşitli müzik aletlerini tanıma ve bazı davranış boyutlarında kendini deneme olanağı tanınmaktadır. Okul öncesi ve ilkokulun ilk yıllarında oyun

şeklinde yapılan müzik çalışmaları, sonraki yıllarda zamanla belirli etkinliklere, davranış biçimine dönüşmektedir. Örneğin; ilkokul ve ortaokulda genel müzik eğitiminde, devinışsel, duyuşsal ve bilişsel davranışlar arasında belirli bir denge kurulmasına özen gösterilirken lise döneminde ise daha çok bilişsel ve duyuşsal alanlarda eğitime önem verilmektedir (Dağdeviren, 2017).

2.1.3.1.2. Özenen müzik eğitimi. Müzik eğitiminin önemli başlıklarından biri de özenen müzik eğitimidir. “Kendine has bir çalışma etiğine de sahip olduğu düşünölen bu alan, sanata hayatın içerisinde amatör bir ruhla yer vermenin önemini anlamak ve bunu faaliyete geçirmek için kullanılmaktadır” (Özdek, 2012, s.194).

Özenen müzik eğitimi alan bir kişi herhangi bir karşılık beklemeden sadece ruhsal açıdan zevk almak ve doyum sağlamak için müziğı bir araç olarak kullanmaktadır. Müziğı veya müziğın herhangi bir dalına amatörece ilgili, istekli ve yatkın olanlarda daha fazla verim alınması beklenen bir eğitim türüdür. Etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamayı ve bunu sürdürebilmek için ihtiyaç duyulan müziksel davranışları kazandırmayı amaçlamaktadır (Uçan, 1997).

2.1.3.1.3. Mesleki müzik eğitimi. Müzik alanının herhangi bir alanını veya dalını çalışma ve meslek alanı olarak seçen veya seçmek isteyen kişilere yönelik bir müzik eğitim türüdür. Mesleki müzik eğitiminin amacı, müziksel uğraşlar için gerekli olan müziksel davranışları kazandırmak ve kişilerde müziksel birikim sağlamak ve geliştirmektedir. Kişilerin mesleki müzik eğitimi olarak seçebilecekleri meslek dalları; bestecilik, yorumculuk, müzik bilimciliğı, müzik öğretmenliğı, olarak sıralanabilir. Mesleki müzik eğitiminin kullanıldığı eğitim kurumları; konservatuvarlar, eğitim fakülteleri müzik eğitimi bölümleri, güzel sanatlar fakülteleri müzik bilimleri ve müzik teknolojisi bölümleri, güzel sanatlar liseleridir. Üç başlık altında toplanan müzik eğitimi; genel müzik eğitimi ile başlar, özenen müzik eğitimi ile devam eder ve mesleki müzik eğitimi ile doruğına ulaşır.

2.1.3.2. Genel müzik öğretim yöntemleri.

2.1.3.2.1. Kulaktan öğretim yöntemi. İlkel toplumlardan günümüze, kaynağını doğadaki seslerden alarak toplumların sosyal, kültürel ve dini yaşamlarında önemli bir yer edinen müzik ve eğitimi ustadan çırağa aktarım şeklinde gelişmiş ve bu günlere ulaşmıştır. Temelde Kulaktan Öğretim Yöntemi olarak isimlendirilen bu aktarım, başta Afrika’da kabilelerin toplanma ayinlerinde, Asya’da göçebe toplumların akşam oturumlarında, Kuzey Amerika Kızılderililerinin yağmur dansı ayinleri gibi doğayla olan iletişimlerinde ve Eskimolarda örf ve adetleri gelecek nesle aktaran şarkılarda olmak üzere, dünya üzerindeki birçok toplumda ortaya çıkan bir müzik eğitim yöntemidir (Güngör, 2015, s.81-89).

“Müzik işitsel bir sanattır ve işitsel olarak değerlendirildiğimiz bir şey olduğu için işitsel bir zeminde öğretilmesi önemlidir. Gözlerinizi kullandığınızda kulaklarınız daha az dikkatli ve özenlidir. Eğer karanlıkta bir enstrüman çalarsanız, müzikal iniş çıkışları, vurguları ve nüansları daha iyi fark edersiniz. Nota okurken enstrüman çalmak öğrencilerin işitsel duyarlılığını azaltır ve tıpkı bir daktilocu gibi, kendi çaldıklarını dinlememe eğilimi başlar. Çocuğun kendi sesini dinleyip bir yargıya varabilmesi, forte ve piyano kavramlarını anlamlandırabilmesi, iyi bir tempo ve ritim duygusuna sahip olabilmesi için çocuğun kulağını geliştirmek daha önemlidir. Müzik öğretiminin amacı bir eserin notasından çok seslendirilmesine önem veren öğrenciler yetiştirmektir” (Özal, 2007, s.38).

Kulaktan öğretim yöntemi özellikle Temel Eğitim döneminde nota okuması beklenmeyen çocuklara uygulanan bir müzik eğitimi yöntemidir. Ülkemizde, kulaktan öğretim yönteminin yoğun olarak kullanıldığı bir başka alanda Anadolu kültürünün gerçek öznelerinden biri olan Türk Halk Müziği ve özellikle de Âşıklık Geleneğidir. Bu gelenekte eğitim büyük ölçüde kulaktan öğrenme-öğretme esaslıdır. Haşhaş (2016) âşıklık geleneğini usta-çırak ilişkisinde yalnızca müzikal bir aktarım değil aynı zamanda edep, erkân vb. değerlerin usta tarafından çırağa belletilmesi olarak tanımlamıştır. Geleneksel Türk Sanat Müziği’nde ise kulaktan öğrenme ve öğretme Meşk usulüne dayanmaktadır. Meşk usulünde eserleri ancak ders alarak, öğreticiyi dinleyip izleyerek, çalmaya çalışarak, tekrarlayarak, yaptıklarını gözlemleyerek öğrenmek mümkündür.

Kulaktan öğretim yöntemi genellikle şarkı öğretiminde kullanılmaktadır. Okul öncesi dönem ile ilkokulun 1. ve 2. Sınıflarında çocuklara kulaktan öğretim yöntemi ile öğretilecek şarkılar, ezgileri ve sözleri bakımından akılda kalıcı ve bölümleyerek öğretilmeye uygun şarkılar olmalıdır. Öğretilecek şarkının her bölümü kendi içinde bir müzikal bütünlük taşımalı ve anlaşılabilirliği kolay olmalıdır. Her bölüm şarkının diğer bölümleriyle kolayca bağlanabilmeli ve duyumda bir güçlüğü yol açmamalıdır. Kulaktan öğretim yöntemindeki en önemli nokta öğretmenin şarkının çalışılan bölümünü ve sonunda ise tamamını sesiyle veya çalgısıyla örnekleme durumudur. Bu durum şarkının öğrenci tarafından içselleştirilmesini ve doğru örneklem yolu ile öğrenilmesini sağlayacaktır. Bu anlamda şarkının öğretmen tarafından sesiyle ve çalgısıyla doğru örnekleme büyük önem taşımaktadır.

Kulaktan öğretim yöntemi kullanılırken öğretilecek şarkının yapısına göre uygun öğretim teknikleri kullanılır. Sözlerinin doğru, anlamına uygun ve gerekli vurguların öğrenilebilmesi için şarkının sözlerinden başlayarak öğretim tekniği sıklıkla kullanılan bir öğretim tekniğidir. Seçilen şarkının ezgisel yapısının akılda kalıcılığı bakımından uygun olması durumunda ezgisinden başlayarak öğretim tekniği, tartımsal özelliği dikkate alındığında yinelenen tartım kümelerinin varlığı ve ritmik akılda kalıcılığının kolaylığı bakımından tartımından başlayarak öğretim teknikleri de kullanılan diğer öğretim tekniklerindedir(Kocabaş, 2007).

2.1.3.2.2. Notayla öğretim yöntemi. Yazının icadından sonra insanların var olan bilgi ve belgelerini sistematik bir şekilde dökme çalışmaları başlamıştır. Müzikal anlamda ses farklılıklarını kullanan yazılı bir alfabe ihtiyacına çeşitli toplumlar çözüm üretmeye çalışmışlardır. Geliştirilen nota sistemi sesleri birbirinden ayıran bir alfabe olarak evrilmiş ve bugünkü kullanılan halini almıştır.

“Müzik yazısı; bugünkü bilinen ve kullanılan şekline gelinceye kadar pek çok değişiklikler geçirmiştir. Toplumların sosyal, kültürel gelişimleri, beğeni değişimleri ile müzik eserlerinin zaman içinde değişime uğrayarak tür ve çeşitliliğinin artması, çalgı yapımındaki yenilikler, solistlik çalgıların

kullanım şekillerindeki teknikler, müzik yazısında da etkisini göstermiş ve yüzyıllardır kullanılan müzik yazısı bugünkü haline gelmiştir. Müzik yazısının ortaya çıkışından bu yana alfabetik, neumatigüe (işaret), oransal (kare) ve oval (bugünkü) olmak üzere farklı biçimlerde müzik yazısı kullanılmıştır” (Akkaş, 2000, s.67).

Nota ile öğretim yönteminin temelinde çocuklara ses ve işaret ilişkisinden yararlanarak müziği kalıcı biçimde öğretmek yatmaktadır. Çünkü bu yolla soyut biçimde olan seslerden kurulu bütünsel yapı, adına nota denilen işaretler sayesinde somutlaştırılarak çocuklara kavratılmaktadır. Somutlaştırma yoluyla müziğin akılda kalıcılığı artırılarak içselleştirilmesi sağlanır ve öğrenme gerçekleşir. Müziğin somutlaştırılması sürecinde atılacak adımlar bu bakımdan büyük önem taşımaktadır. İlkokul üçüncü sınıfta uygulanmaya başlanması öngörülen notayla öğretim yöntemine çocuğun daha önceki yaşamında öğrenmiş olduğu ninni, tekerleme, sayışma, oyun müzikleri ve şarkılarla başlamak yerinde olacaktır. Müziğin temel unsurlarından olan ritmik yapıyı çocuğa kavratmak için seçilmiş bu araçların sözleri ritmik olarak okutulmalı ve bu okumaya yürüyüş adımlarıyla eşlik edilmelidir. Daha sonra bu uygulama ritim çalgıları eşliğinde benzer konuşma kalıpları üretilerek pekiştirilmelidir.

Bu aşamada öncelikle bir vuruşluk birim süre değeri olarak dörtlük nota alınmalı ve bu notaya karşılık gelen tek heceli kelimelerden, daha sonra ise sekizlik nota değerine karşılık gelecek iki heceli kelimelerden yararlanılmalıdır. Sözlerle yapılan bu ritmik okuma çalışmalarından sonra ilk olarak notaların süre değerlerini daha sonra da bu notaların işaret ettiği seslerin yükseklik farklarını uygun yöntemlerle kavratmak notayla öğretim yönteminin izlenmesi gereken adımları olmalıdır. (Kocabaş, 2007).

2.1.3.3. Özel müzik öğretim yöntemleri. Her alana yönelik geliştirilen eğitim yaklaşımlarında olduğu gibi müzik eğitimi alanında da temel amaç bireye bu alana ilişkin kavram ve uygulamaların kavratılmasını sağlamaktır. Müzik eğitimi alanının hedefleri bireyin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor davranışlarını geliştirerek bireyi seslerden örülü yapı içinde anlayabilir, düşünebilir ve uygulayabilir hale getirmektir. Bu bakış açısıyla

özellikle ilkökul düzeyindeki bireylere müziği ritim, dans ve oyunlar aracılığıyla somutlaştırarak öğretmek için geliştirilen özel müzik öğretim yöntemleri kullanılmaktadır.

2.1.3.3.1. Dalcrose öğretim yöntemi. Emile Jaques Dalcroze'un geliştirdiği bu yöntem Eurhythmics olarak da isimlendirilir. Ritme dayanan bu yöntemin ortaya çıkmasında insan bedeninin ürettiği doğal ritimlerden esinlendiği varsayılır.

Bu yöntemde hareket müzikal etkinliklerin temelidir. Dalcroze yöntemi ile yapılan müziksel etkinliklerde odak nokta harekettir. Müziğe yönelik tüm etkinlikler hareket ile ortaya çıkmaktadır. Derse adım ritimleri ile başlanabilir. Öğrenciler, duydukları sese ve ezgiye uygun bir biçimde doğaçlama olarak hareket ederler. Bu tür doğaçlama yapılırken, vücutla ses çıkartılabilecek çeşitli hareketler kullanılır (Tekin Gürgen, 2006). Doğaçlama yapabilmenin bireyde uyandıracığı özgüven gelişimi, yöntemin en önemli kazanımlarındandır. Bu yöntemde bireyin hissedebilme, yapabilme ve gösterebilme yeteneklerinin geliştirilmesi hedeflenir. Müziğin hareketle ifade edilmesi sırasında kuvvetli zamanlardaki hareketlerin daha büyük, zayıf zamanlardaki hareketin ise daha küçük olmasıyla bireyin müzikte zaman kavramını algılaması beklenir. Bu ve benzer uygulamalar bireyin öğrenmesini kolaylaştırdığı gibi eğitim sürecini daha zevkli bir hale dönüştürmektedir.

2.1.3.3.2. Kodaly öğretim yöntemi. Besteci Zoltan Kodaly tarafından geliştirilen bu yöntemde müzik eğitiminin çocuklara, hayatlarının en erken döneminde verilmesi gerektiğine vurgu yapılmıştır. Çocuğun doğal gelişimine paralel olarak müzik eğitiminin de eşlik etmesi gerektiği ifade edilmiştir. Kodaly'ın bu yönteminde müzikal anlamda okuyup yazabilen yetişkinlerden oluşan bir toplum yapısına ulaşabilmek hedeflenmiştir. Müziğin her birey için gerekli olduğunu savunan Kodaly'ye göre; her birey müzikal okuma ve yazmayı bilmelidir. Müziğin düzenli ve devamlı olarak duyma/dinleme yoluyla öğrenileceği savunulmuştur (Özeke, 2007).

“Kodaly yöntemi, çeşitli ritmik heceler, fonomimi ismiyle adlandırılan el işaretleri, yer değiştirebilen do (aralıklama sistemi) ve solfej eğitimi gibi teknikler içerir.” Bu teknikler uygulanırken farklı şarkıların kullanımı önerilmektedir. Halk şarkıları, çocuk

şarkıları ve tekerlemeleri veya büyük bestecilerin eserleri kullanılabilir. Bu tekniğin uygulanmasında özen gösterilmesi gereken konu, eğitim verilecek çocuğun genel özellikleri ve yaşamakta olduğu olgularının dikkate alınmasıdır (Özeke, 2007).

Kodaly yönteminde, teorik bilgilerin öğretilmesine geçilmeden önce çocuğun sevdiği ve aşına olduğu şarkılar kulaktan öğretilir. Bilinenden bilinmeyene yani kolaydan zora giden bir düzen benimsenmektedir. Bir konu öğretileceği zaman öncelikle oyunlarla ve şarkılarla çocuğun farkında olmadan konuya aşına olması sağlanır ve sonrasında semboller tanıtılır. Bu yöntemde öğrencilerin işitsel becerileri geliştirilmeden, müziksel sembolere geçilmemektedir (Tekin Gürgen, 2006).

2.1.3.3.3. Orff Öğretim Yöntemi. Orff öğretim yöntemi, Alman besteci ve müzik eğitimcisi Carl Orff (1895-1982) tarafından geliştirilmiştir. Bu yöntemin temelini yaşayarak öğrenme oluşturmaktadır. “Hareket eden, dans eden, müzik yapan insanın iç dinamizmini, yaratıcı kişiliğini, bireysel anlatım biçimlerini ortaya çıkararak, tüm duyarlar tarafından algılanan etkinlikleri içermektedir” (Gürgen, E.T. 2006, s.87). Bu müzik eğitim yönteminde de ritmin önemli bir yeri vardır. Bu yöntemde vücut, bir ritim çalgısı gibi kullanılmakta ve doğaçlama yapılan hareketlerle müziğin ifade edilmesi beklenmektedir. Ostinato olarak anılan ritmik motiflerin yinelenmesi; çeşitli çalgılarla, ritmik söylemlerle, melodilerle vücutun ritmik şekilde kullanılmasıyla gerçekleştirilir.

Orff yönteminde pentatonik dizi kullanımı da yapılmaktadır. Pentatonik dizi, öğrencilerin kendi melodilerini oluşturabilmelerini sağlayan bir yöntemdir. Orff müzik öğretim yöntemi genel olarak öğrencileri yaratıcılığa yönlendirir (Bilen, Özevin ve Canakay, 2011). Orff yönteminin diğer bir özelliği de çıkış aşamasında uygulandığı ülke kültüründen etkilenmesidir. Bu yöntem tüm dünyada yaygın olarak kullanılmaktadır ve uygulandığı tüm ülkelerde kendi kültürel özelliklerine göre uyarlandığı görülmektedir (Toksoy ve Beşiroğlu, 2006).

2.1.3.3.4. Suzuki öğretim yöntemi. Suzuki öğretim yöntemi Shinichi Suzuki (1898-1998) tarafından geliştirilmiştir. Bu yöntem çocuklarda müzik kulağının geliştirilmesini

amaçlar. Çocuktaki müzik kulağının gelişmesi, çocuğun müzik aleti çalabilmek için ihtiyaç duyacağı donanım bakımından büyük önem taşımaktadır. Suzuki yönteminde çalgı eğitiminin çocuklara küçük yaşta benimsetilmesi önem taşımaktadır. Bu yöntemde genel olarak bire bir eğitim yapılmakla birlikte akran eğitiminden faydalanmak için dersler periyodik olarak uygun gruplamalarla da yapılabilir. Çocuklara 3-4 yaşlarından itibaren çalgı eğitimi verilmektedir. Çalgı eğitiminden sonra ise nota eğitimi verilmeye başlanır. Ancak nota eğitiminin verilebilmesi çocuğun sahip olduğu yeteneğe ve yaşına göre değişiklik gösterebilir (Çevik, 2007).

Suzuki her çocuğun belli oranda yeteneğe sahip olarak dünyaya geldiğini, ancak sonraki süreçte anne, baba ve çevresinden duyduğu doğru olan ya da olmayan müziklerle kulak gelişiminin şekillendiğini vurgulamaktadır. Buna bağlı olarak yeteneğin bütünüyle doğuştan gelen bir özellik olmadığını doğru yöntem kullanılarak sabır ve tekrarla var olan yeteneğin işlenerek geliştirilebileceğini savunmaktadır. Bu müzik eğitimi yöntemiyle dinleme, hafızada tutma ve taklit etme becerilerini geliştirme hedeflenir. Hedeflenen bu beceriler, özellikle çocuklarda çalgı eğitiminde kullanılan ve yaygınlaşan bir öğretim yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.2. İlgili Araştırmalar

2.2.1. Yurtiçinde Yapılmış İlgili Araştırmalar

Küçüköncü'nün (2000) "Sınıf Öğretmenliğinde Müzik Eğitimi" adlı çalışmasında Çanakkale'de ki ilköğretim kurumlarında sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi ile ilgili olarak kendilerini değerlendirmeleri incelenmiştir. Araştırmaya dahil edilen öğretmenlerin %63'ü ön lisans; %37' si ise eğitim fakülteleri lisans mezunudur. Katılımcı öğretmenlerin; %77'si ise sadece müzik eğitimi ve öğretimi dersi olarak, %23'ü de seçmeli müzik ve yan alan müzik olarak mezun olmuşlardır. Katılımcı öğretmenlerin yarısından fazlası müzik dersini program amaçları doğrultusunda orta düzeyde gerçekleştirdiğini ifade etmiştir. Katılımcı öğretmenlerin yarısından fazlası müzik öğretiminde müzik araç, gereç ve çalgılarını hiç kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Geri kalanlardan bir kısmı sıklıkla bir

kısmı da bazen kullandığını ifade etmiştir. Çalgı öğretimi yapan öğretmenlerin tamamına yakınının blok flütü tercih ettiği, diğer öğretmenlerinde mandolin, bağlama ve ritim çalgılarını kullandıkları görülmüştür. Katılımcı öğretmenlerin yarısından fazlası müzik dersinin ilköğretimin amaçlarını gerçekleştirmede çok gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Geri kalanı da gerekli olduğu yönünde görüş belirtmiştir.

Deniz ve Gündoğdu'nun (2008) çalışmalarında müzik öğretmenlerinin mesleki yeterliklerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışma verileri, müzik öğretmenleri ile yapılan anket sonucunda elde edilmiştir. Çalışma sonuçlarına göre müzik öğretmenlerinin kulak eğitimi yeterliliğine sahip oldukları, ses eğitimi alanında ise yeterli oldukları ancak teknik açıdan eksiklikleri olduğu görülmüştür. Müzik öğretmenleri çalgı topluluğunda çalma ve çalgı topluluğu yönetme yeterliklerinde eksiklikleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Müzik öğretmenlerinin tek sesli koro oluşturma ve çalıştırmada yeterli olduğu ancak çok sesli koro çalıştırma yeterliğinde yeterince iyi olmadıkları görülmüştür. Müzik öğretmenlerinin, özel öğretim yöntemlerini bilmedikleri ve kullanmadıkları; genel müzik bilgisi ve kültürü yeterliliklerine sahip oldukları ve kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Müzik öğretmenlerinin, teknoloji kullanımı ve materyal geliştirme konularında yeterince iyi olmalarına rağmen bazı eksiklikleri olduğu görülmüştür.

Göğüş'ün (2008) çalışmasında ilköğretim I. kademe müzik eğitiminde öğretmenin etkinlik düzeyleri incelenmiştir. Çalışmanın verilerine, Bursa merkez ve ilçelerindeki ilköğretim kurumunda görev yapan öğretmenlerin görüşleri alınarak ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin yarısına yakını (%46), müzik derslerini verimli, geri kalan kısmı ise (%54) kısmen verimli yürütebildiğini belirtmiştir. Müzik öğretmenlerinin yarısından fazlası (%54) müzik derslerini verimli, geri kalan kısmı ise (%46) kısmen verimli yürütebildiğini belirtmiştir. Aslında her iki grup öğretmende de müzik dersini verimli işleme oranlarının çok iyi olmadığı görülmüştür. Ancak aradaki bu farkın, sınıf öğretmenlerinin müzik dersi işlemeye yönelik yeterli bilgi birikimine sahip olmamasından kaynaklandığı düşünülmüştür.

Şahin'in (2012) çalışmasında, okulöncesi öğretmenlerinin müzik eğitimine yönelik algıladıkları yeterlikler ve müzik eğitimi ortamına düşüncelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada İstanbul'un Esenler İlçesinde, 24 ilköğretim okulu ve 1 bağımsız anaokulunda görev yapan 75 anasınıfı öğretmeni ile yapılan anket ile çalışmanın verilerine ulaşılmıştır. Okulöncesi öğretmenlerinin; seviyeye ve konuya uygun şarkı söyletebilme, sesini kullanabilme, jest ve mimikleri etkili kullanabilme, çocukların müzikal gelişimlerini gözlemleyebilme, etkinliklerde dinletilecek nitelikli müzikleri seçme ve şarkıyı oyunlaştırabilme konularında kendilerini yeterli buldukları görülmüştür.

Şengül'ün (2012) çalışmasında okulöncesi öğretmenlerinin lisans müzik eğitimi dersindeki kazanımlarının öğretmenlik mesleğinde uygulanabilme düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, okulöncesi öğretmenlerinin lisans öğrenimleri sırasında müzik eğitimi dersindeki kazanımlarının öğretmenlik mesleğinde “büyük ölçüde” uygulayabildikleri saptanmıştır. Okulöncesi öğretmenlerinin, lisans öğrenimleri sırasında almış oldukları müzik eğitimi dersinde kazandıkları müzik genel bilgileri konusu ile kazanımlarını öğretmenlik mesleğinde “kısmen” uyguladıkları görülmüştür.

Akçelik'in (2013) çalışmasında, okulöncesi öğretmenlerinin lisans müzik eğitimi dersindeki kazanımlarının öğretmenlik mesleğinde uygulanabilme düzeyleri incelenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre; okulöncesi öğretmenleri lisans öğrenimleri sırasında almış oldukları müzik eğitimi dersinde kazandıkları “doğal sesler” konusu ile ilgili kazanımları öğretmenlik mesleğinde “büyük ölçüde” uygulamaktadırlar. Okulöncesi öğretmenleri, lisans öğrenimleri sırasında almış oldukları müzik eğitimi dersinde kazandıkları yapay sesler konusu ile ilgili kazanımları, öğretmenlik mesleğinde “kısmen” uygulamaktadırlar. Okulöncesi öğretmenleri, lisans öğrenimleri sırasında almış oldukları müzik eğitimi dersinde kazandıkları müzik genel bilgileri konusu ile kazanımları öğretmenlik mesleğinde “kısmen” uygulamaktadırlar. Okulöncesi öğretmenleri, lisans öğrenimleri sırasında almış oldukları müzik eğitimi dersinde kazandıkları müzik genel bilgileri konusu ile ilgili kazanımları öğretmenlik mesleğinde “Büyük ölçüde” uygulamaktadırlar.

Sungurtekin' in (2016) çalışmasında sınıf öğretmeni yetiştirme programında müzik eğitimi yeterliklerinin belirlenmesi ve sınıf öğretmeni adaylarının yeterliklerinin değerlendirilmesi konu alınmıştır. Sınıf öğretmeni yetiştirme programındaki müzik ve müzik öğretimine yönelik sınıf öğretmeni adaylarının yeterlilik düzeylerini uzman görüşleriyle belirlemek için Delphi tekniği kullanılmıştır. Öğretim elemanlarının görüşüne göre, sınıf öğretmeni adaylarının sınıf öğretmeni özel alan yeterliklerinden sanat ve estetik yeterlilik alanına ait performanslarının müzik eğitimi yeterliliği açısından uygun olduğunu belirtmişlerdir. Mesleki deneyimi daha fazla olan öğretim elemanlarının daha eleştirel yaklaşım sergiledikleri, sınıf öğretmeni adayları performans göstergelerinin müzik eğitimi yeterliliklerini tam anlamıyla karşılamadığını belirttikleri görülmüştür.

2.2.2. Yurt Dışında Yapılmış İlgili Araştırmalar

Susan J. Byo'un (1999) "Classroom Teachers' and Music Specialists' Perceived Ability to Implement the National Standards for Music Education" adlı çalışmasında Florida'daki kamu ilköğretim okullarından müzik uzmanları ve dördüncü sınıf öğretmenlerine anket çalışması uygulanmıştır. Müziği tarih ve kültür gibi diğer alanlarla ilgili olarak anlama konularında; temas süresi, kaynaklar, yardım, yetenek, eğitim, ilgi, sorumluluk ve yardım düzeyinin hepsine ilişkin olarak müzik uzmanlarının dokuz standardın uygulanmasında genel eğitimcilere göre daha yetkin olduğu belirtildi. Bazı standartlar hem müzik öğretmenlerinin hem de sınıf öğretmenlerinin uygulayabilmesi için daha uygundur. Ancak diğerleri sadece müzik öğretmenleri tarafından uygulanmalı gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Julie Ballantyne ve Jan Packer'in (2004) "Effectiveness of Preservice Music Teacher Education Programs: Perceptions of Early-Career Music Teachers" adlı çalışmasında Avustralya'nın Queensland'deki 76 müzik eğitimi veren sınıf öğretmenlerine anket çalışması uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre öğretmen adaylarının pedagojik içerik bilgisi ve becerileri ile pedagojik olmayan mesleki içerik bilgisi ve becerileri geliştirmede daha fazla desteğe ihtiyaç duydukları görülmüştür. Bu araştırma müzik

öğretmenliği eğitim kurslarını yeniden kavramsallaştırmak için ampirik bir temel sağlar ve mezunların sınıf müzik eğitimi için yeterince hazırlıklı olmalarını sağlamak adına müzik öğretmeni eğitimcilerinin ele alması gereken önemli konuları ortaya koyar. Öğretmen adayı eğitimi, yeni başlayan öğretmenleri kariyerlerinin ilk yıllarına hazırlamak için tasarlanmış olmasına rağmen, Queensland'deki kariyer öncesi müzik öğretmenleri aldıkları öğretmenlik eğitimi ile ilgili bazı memnuniyetsizliklerini dile getirmektedir. Bu memnuniyetsizlik, özellikle pedagojik içerik bilgi ve becerilerinde artan desteğe duyulan ihtiyaçla bağlantılı görünmektedir. Pedagojik olmayan mesleki bilgi ve beceriler de iyileştirilmesi gereken bir alan olduğu vurgulanmıştır.

Campbell ve Thompson'ın (2007), "Perceived Concerns of Preservice Music Education Teachers: A Cross-Sectiona" adlı çalışmasında müzik gelişimi öğretmenlerinin mesleki gelişimdeki dört farklı noktada algılanan kaygılarını araştırmak amaçlanmıştır. Katılımcılar, Amerika Birleşik Devletleri'nde 16 yükseköğrenim kurumundan 1.121 müzik eğitimcısından oluşmaktadır. Alan Deneyimi / Uygulamalı öğrencilerin Müzik Eğitime Giriş, Yöntemler ve Öğrenci Eğitime ilişkin öğrencilerden daha yüksek düzeyde endişe duyduğunu göstermiştir. Kadınlar sürekli olarak erkeklerden daha fazla kaygı duyuyorlardı. İlköğretim veya üniversite düzeyinde öğretmenlik yapma tercihini belirten öğrenciler, lise düzeyinde öğretmenlik yapmayı amaçlayanlardan daha yüksek kaygılar taşıyorlardı. Tüm mesleki gelişim noktalarında, görev endişeleri en düşük sırada iken, etki endişeleri en yüksek sırada, ardından kişisel endişeler takip ediyor.

Kokotsaki ve Hallam'ın (2007) "Highere ducation music students' perceptions of the benefits of participative musicmaking" adlı çalışmasında; müzik öğrencilerinin müzik yapımına aktif katılımlarının algılanan etkisini değerlendirmeyi amaçlamıştır. Müzik öğrencilerinin müzik yapımına üç farklı şekilde aktif katılım algılarının olduğu bulunmuştur. Bunlar; müzikal olarak müzik yapma, katılımcıların müzikal bilgilerini ve anlayışlarını derinleştirmelerini sağlama ve sosyal hareket olarak katılımdır.

Hash'ın (2010) çalışmasında sınıf öğretmeni adaylarının büyük çoğunluğunun müzik öğretiminde kendilerini rahat hissetmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen

adaylarının bu düşüncelerinde eğitim aldıkları kurumda işlenene müzik dersindeki uygulamalar etkili olabileceği düşünülmüştür. Sınıf öğretmeni yetiştirme programındaki müzik ders içeriklerinin uygulama boyutu öğretim elemanlarının inisiyatifine bağlı olmaktadır. Öğretim elemanlarının verdikleri eğitimde bu uygulamaları teorik olarak verip uygulama kısmını yapmamalarından kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir.

Heyning'in (2011) araştırmasında; sınıf öğretmeni adayları on bir haftalık müzik eğitimlerinin sonunda, grup çalışmalarında bireysel şarkı söyleme becerilerinin geliştiğini, şarkı söylemede kendilerine daha güvendiklerini ve şarkı söylemenin sadece yetenekli olan bireylerin değil, herkesin yapabileceği bir beceri olduğunu belirtmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın deseni, evren ve örnekleme, veri toplama araçları, veri toplama süreci ve verilerin analizi yer almaktadır.

3.1. Araştırma Deseni

Bu çalışmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada belirlenen konunun temellendirilmesi ve yönlendirilmesi amacıyla literatür taraması yapılarak konuyla ilgili bilgi toplanmıştır. İhtiyaç duyulan bilgilere konuyla ilgili tezler, makaleler, kitap ve internet kaynaklarından ulaşılmıştır.

“Betimleme yöntemi, olayların, olguların, nesnelerin, kurumların veya çeşitli durumların ne olduklarını veya belli özelliklerin neler olduğunu ortaya çıkarma işlemleridir” (Cebeci, 2010, s.7). Durum belirleme yöntemi olarak da adlandırılan bu yöntem nicel analizlerde mevcut durumu tanımlamada kullanılır. Araştırmacı nedir, nerededir, ne yapmak isteniyor, nereye, hangi, nasıl sorularının sorulduğu hipotezlerde çoğunlukla bu teknikten yararlanır. Betimleme yöntemi, gruba ilgili, genişliğine (Cross-Sectional) bir çalışmadır. Bu tür araştırmalar, çok sayıda obje ya da denek üzerinde ve belirli bir zaman kesiti içinde yapılmaktadır (Kaptan, 1998, s.59).

Bu çalışma, sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi yeterliğinin belirlenmesini amaçlayan betimsel nitelik taşıyan bir alan araştırmasıdır. Hedeflenen amaç doğrultusunda belirlenmiş olan bir grup sınıf öğretmenine anket uygulanmıştır. Anket sonuçları analiz edilerek ulaşılan sonuçlara göre birtakım çözüm önerileri geliştirilmiştir.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Bu araştırmanın evreni, Denizli ilinde 2017-2018 eğitim öğretim yılında görev yapan sınıf öğretmenlerinden, örnekleme ise Denizli ili Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde toplam 14 farklı ilkokulda görev yapan 221 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Bu öğretmenlerin mesleki kıdem yılı ortalamaları, yaş, cinsiyet, çalıştıkları ilçe ve mezun oldukları okullarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımı tablo 3.1’de verilmiştir.

Tablo 3. 1. *Araştırmada Sınıf Öğretmenlerinin Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı*

		Frekans	%
Mesleki Kıdem 14, 26 ortalama	10 yıl ve altı	19	8,6
	11-20 yıl arası	32	14,5
	21-25 yıl arası	26	11,8
	26 yıl ve üstü	144	65,2
Yaş	30 yaş altı	26	11,8
	31-40 yaş arası	31	14
	41-50 yaş arası	76	34,4
	51 yaş ve üstü	88	39,8
Cinsiyet	Kadın	129	58,4
	Erkek	92	41,6
Çalıştığı ilçe	Merkezefendi	147	66,5
	Pamukkale	74	33,5
Mezun olduğu okul	Gazi Üniversitesi	13	5,9
	Burdur Eğitim Enstitüsü	13	5,9
	9 Eylül Üniversitesi	29	13,1
	Pamukkale Üniversitesi	29	13,1
	Ankara Üniversitesi	7	3,2
	Onsekiz Mart Üniversitesi	9	4,1
	Akdeniz Üniversitesi	11	5
	Anadolu Üniversitesi	24	10,9
	Denizli Eğitim Enstitüsü	28	12,7
	Uludağ Üniversitesi	7	3,2
Diğer	51	23,1	

Araştırmada uygulanan anket çalışmasının Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı tablo 3.1.de verilmiştir. Buna göre mesleki kıdem olarak 26 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin toplam 144 (%65,2) kişiyle çoğunlukta olduğu görülmektedir. Yaş değişkeni incelendiğinde 30 yaş ve altı öğretmenlerin sayısı 26 kişiyle en düşükken 51 yaş üzeri öğretmenlerin sayısının 88 kişi (%39,8) ile çoğunlukta olduğu saptanmıştır. Cinsiyet faktöründe kadın öğretmenler 129 (%58,4) kişi, erkek öğretmenler ise 92 (%41,6) kişi ile temsil edilmektedir. İlçelerde görev yapma durumunda ise Merkezefendi ilçesinde görev yapan öğretmenler 144(%66,5)kişiyle temsil edilirken

Pamukkale ilçesinde görev yapan öğretmenler 74 (%33,5) kişi ile temsil edilmiştir. Mezuniyet durumu değerlendirildiğinde ise örneklem içinde Denizli eğitim enstitüsü, Pamukkale Üniversitesi ve çevre illerdeki eğitim fakülteleri mezunlarının ilde daha fazla oranda olduğu tespit edilen bir diğer sonuçtur.

3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak hazırlanan form şu bölümlerden oluşmaktadır:

1. Bölüm: Kişisel Bilgi Formu
2. Bölüm: Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliği Anketi.

Sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi bilgi ve beceri ölçeğindeki sorular beşli likert şeklinde sınıflandırılmıştır. Sınıflamada verilen cevaplara karşılık gelen değerler aşağıdaki gibidir:

1. Hiç
2. Çok Az
3. Kısmen
4. Büyük Ölçüde
5. Tamamen

Bu derecelemeye göre (1) bir cevabını veren kişinin bilgi seviyesi minimum düzeyde, (5) beş cevabını veren kişinin bilgi seviyesi ise en yüksek düzeydedir. 5'li likert tipi ölçekleme kullanılan çalışmanın bilgi ve beceri düzeyleri incelemesinde ters yönlü soru bulunmamaktadır.

Tablo 3. 2. Ölçeğin Değer Aralıkları

Değer	Aralıkları
1 Çok Az	1.00–1.79
2 Az	1.80–2.59
3 Orta Derecede	2.60–3.39
4 Çok	3.40–4.19
5 Çok Fazla	4.20–5.00

Tablo 3.3.'e göre, sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimine dair bilgi ve beceri yeterliklerinin faktör yükleri 4 alt boyutta açıklanmıştır.

Tablo 3. 3. *Faktör Yükleri*

	Toplam	Varyans %	Kamülatif %	Toplam	Varyans %	Kamülatif %
1	9,118	53,637	53,637	3,786	22,270	22,270
2	1,419	8,349	61,986	3,525	20,733	43,003
3	1,131	6,652	68,637	3,219	18,932	61,936
4	1,075	6,326	74,963	2,215	13,028	74,963
5	,801	4,713	79,676			
6	,630	3,708	83,385			
7	,515	3,030	86,414			
8	,361	2,126	88,540			
9	,322	1,897	90,437			
10	,286	1,681	92,119			
11	,265	1,560	93,679			
12	,246	1,446	95,124			
13	,211	1,243	96,367			
14	,187	1,103	97,470			
15	,175	1,032	98,501			
16	,154	,907	99,408			
17	,101	,592	100,000			

Uygulanan metot: Temel faktör analizi

Sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimine ilişkin bilgi ve beceri düzeyleri incelenen çalışmada uzman görüşleri alınarak 25 soru oluşturulmuştur. Faktör yükleri ve dağılımları göz önüne alınarak veriler toplanmıştır. Çalışma sonucunda 17 sorunun araştırma için amacına uygun faktör yüklerini taşıdıkları tespit edilmiştir.

Sınıf öğretmenlerin müzik eğitimine ilişkin bilgi ve beceri düzeyleri incelemek amacıyla belirlenen bu sorular tablo 3.4.'deki faktör analizinde belirtildiği gibi gruplanmıştır.

Tablo 3. 4. *Faktör Dağılımı*

	Faktör bileşeni			
	1	2	3	4
Sınıf seviyesine uygun şarkı seçimi yapabilme konusunda hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	,809			
Belirli gün ve haftalara uygun şarkı seçimi konusunda hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	,805			
Şarkı söylerken müzikal ifadeye (Tempo, nüans, hız ve aksan gibi belirli öğeleri kullanarak şarkının içerdiği duygu ve düşüncenin doğru anlatımı) hangi düzeyde sahipsiniz?	,660			
Şarkı çalıştırırken söyleme teknikleri bakımından doğru örnekleme yapabilme becerisine hangi düzeyde sahipsiniz?	,652			
Sınıf düzeyine uygun nefes ve ses egzersizleri yaptırma konusunda hangi düzeyde bilgi ve beceriye sahipsiniz?	,634			
Öğretim yöntemlerinden Yaratıcı Drama yöntemiyle ilgili hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	,609			
Derste kullanabileceğiniz bir çalgı çalabilme konusunda hangi düzeyde beceriye sahipsiniz?		,794		
Nota süre değerleri hakkında hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?		,758		
Çalgınızla eşlik yapabilme konusunda hangi düzeyde beceriye sahipsiniz?		,727		
Öğrencilere yönelik okul çalgısı eğitimi alanında hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?		,709		
Tartımsal okuma (Bona) ve solfej yapabilmeye ilgili hangi düzeyde beceriye sahipsiniz?		,688		
Genel müzik öğretim yöntemlerinden Kulaktan Öğretim yöntemiyle ilgili hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?			,822	
Kulaktan öğretim yöntemlerinden Ezgisinden Başlayarak Öğretim tekniğiyle ilgili hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?			,792	
Kulaktan öğretim yöntemlerinden Sözlerden Başlayarak Öğretim tekniğiyle ilgili hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?			,774	
Kulaktan öğretim yöntemlerinden Tartımından Başlayarak Öğretim tekniğiyle ilgili hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?			,729	
Özel müzik öğretim yöntemlerinden Dalcrose yöntemiyle ilgili hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?				,847
Özel müzik öğretim yöntemlerinden Orff yöntemiyle ilgili hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?				,818

Bu sonuçlardan ortaya çıkan faktör dağılımına göre; 6 soruluk ses eğitimi ve çocuk şarkıları dağarcığı alt boyutunun güvenilirlik değeri (α) 0,896,5 sorudan oluşan kuramsal bilgi ve çalgı düzeyi başlıklı ikinci alt boyutun güvenilirlik değeri ise (α) 0,902 olarak

bulunmuştur. Üçüncü alt boyut olan genel müzik öğretim yöntemleri ise 4 sorudan oluşmaktadır ve güvenilirlik değeri (α) 0,917 'dir. Dördüncü alt boyut incelendiğinde iki soruluk özel müzik öğretim yöntemlerinden oluştuğu ve güvenilirlik değerinin (α) 0,810 olarak saptandığı görülmektedir. Çalışmanın genelindeki güvenilirlik değeri ise (α) 0,945 olarak bulunmuş ve yüksek güvenilirlik katsayısı gözlemlenmiştir.

Tablo 3.5. Alt Boyutların Güvenilirlik Değerleri

Alt boyut	Cronbach alfa	Standardize edilmiş Cronbach alfa	Soru sayısı
Ses Eğitimi ve Çocuk Şarkıları Dağarcığı	0,896	0,896	6
Kuramsal Bilgi ve Çalgı Eğitimi	0,900	0,902	5
Genel Müzik Öğretim Yöntemleri	0,917	0,917	4
Özel Müzik Öğretim Yöntemleri	0,793	0,810	2

3.4. Veri Toplama Yöntemi ve Süreci

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2018 yılında hazırlamış olduğu Müzik Dersi Öğretim Programı'ndaki (İlkokul 1, 2, 3, 4,) öğrenme alanları ve kazanımları incelenerek sınıf öğretmenlerinin müzik eğitiminde sahip olması gereken yeterlik alanları tespit edilmiştir. Tespit edilen bu yeterlik alanlarına ilişkin danışmandan ve 3 uzmandan görüş alınarak anket soruları oluşturulmuştur. Sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi yeterliğini tespit etmeye yönelik yapılan bu çalışmada, bilgi toplama araç ve yöntemi olarak anket uygulanmıştır. Danışman ve uzman görüşleri alınarak araştırmacı tarafından geliştirilen soruların açık ve anlaşılır bir dille sorulmasına dikkat edilmiştir.

Anketteki sorular beş farklı ve sıralı seçenekten oluşan bir ölçeğe uygun olarak hazırlanmıştır. Ankette aşağıdaki sıralı ölçek kullanılmıştır.

- () Tamamen
- () Büyük ölçüde
- () Kısmen
- () Çok az
- () Hiç

Uygulanan anketteki sorular sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi yeterliği hakkında bilgi elde etmeye yönelik olup bu alandaki mevcut durumun tespit edilmesi için hazırlanmıştır. Anket hazırlama aşamasından sonra, Denizli merkez Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde 14 farklı ilkokulda 221 sınıf öğretmenine uygulanmıştır.

Ankete ve uygulanmasına ilişkin dikkat edilen noktalar şunlardır:

1. Anket uygulanan öğretmenler, Denizli ili Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerindeki okullardan rastgele seçimle belirlenmiştir.
2. Anketler, uygulanacak olan öğretmenlere dağıtıldıktan sonra ankete ilişkin gerekli açıklamalar yapılarak, anketteki soruların doğru ve samimi bir şekilde ciddiyetle cevaplandırılmaları için gereken 2 - 3 günlük süre verilmiş ve anketler daha sonra toplanmıştır.
3. Anket, uygulanan öğretmenler hakkında kişisel bilgilerden oluşan demografik yapının belirlenmesine yönelik hazırlanan 6 soruluk birinci bölüm ve sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi yeterliğini tespit etmek üzere hazırlanan 25 soruluk ikinci bölüm olmak üzere toplam iki bölümden oluşmaktadır.
4. Anket uygulanan öğretmenlerin vereceği cevaplarla ilgili herhangi bir çekingenlik hissetmemeleri için, kimliklerinin belirtilmemesine özen gösterilmiştir. Bu sayede öğretmenlerin anketteki soruları içtenlikle ve gerçeğe uygun biçimde doldurmaları sağlanmıştır.
5. Öğretmenlerden alınan sonuçlar bir araya getirilerek bilgisayar ortamına aktarılmış, geçerlilik ve güvenilirlik testine tabi tutulmuştur. Testteki alt boyutlar ve sorulardaki dağılım sonucunda elde edilen 17 soruyla çalışmanın bulgular kısmı için raporlamaya geçilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Çalışmanın gruplar arası inceleme testinde dağılımın normallik testi için Kolmogorov-Smirnow testi uygulanmıştır. Test sonucunda dağılımın parametrik dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Bu nedenle çalışmanın veri analizi yapılırken t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi değişken sayısına uygun şekilde kullanılmıştır. Sınıf

öğretmenleri verilerinin toplandığı demografik inceleme tablolarında Frekans (f) ve yüzde (%) kullanılmıştır. Çalışmanın bulgular kısmında anketi cevaplayan kişi sayısı (n), ortalama (\bar{X}), standart sapma (SS) değerleri tablolaştırılmış ve incelenmiştir. Test analizinde SPSS for Windows 22.0 programı kullanılmıştır.

Çalışma anket uygulamasının sonuçlarına göre anket geçerliliği için Cronbach alfa testi tüm anket sorularına uygulanmış geçerliliği sağladıktan sonra anket sorularını incelemeye geçilmiştir (0,945).

Tablo 3.6. *Anket Sorularının Güvenilirlik Analizi Sonuçları*

Cronbach alfa	Standardize edilmiş Cronbach alfa	Soru sayısı
,945	,945	17

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR ve YORUM

Çalışmanın bu bölümünde araştırmada kullanılmak üzere toplanan verilerin araştırmaya konu olan problem cümlesi çerçevesinde çözümlenmesi sonucu elde edilen bulgulara ve yorumlarına yer verilmiştir.

4.1. Sınıf Öğretmenlerinin Ses Eğitime ve Çocuk Şarkıları Dağarcığına İlişkin

Bulgular Ve Yorumlar

Tablo 4. 1. *Sınıf Öğretmenlerinin Ses Eğitime ve Çocuk Şarkıları Dağarcığına İlişkin Soruların Değerlendirilmesi*

	N	\bar{X}	SS	Değerlendirme
Sınıf düzeyine uygun nefes ve ses egzersizleri yaptırma konusunda hangi düzeyde bilgi ve beceriye sahipsiniz?	221	2,65	1,02	Orta seviye
Şarkı çalıştırırken söyleme teknikleri bakımından doğru örnekleme yapabilme becerisine hangi düzeyde sahipsiniz?	221	2,94	1,03	Orta seviye
Şarkı söylerken müzikal ifadeye (Tempo, nüans, hız ve aksan gibi belirli öğeleri kullanarak şarkının içerdiği duygu ve düşüncenin doğru anlatımı) hangi düzeyde sahipsiniz?	220	2,80	1,11	Orta seviye
Öğretim yöntemlerinden Yaratıcı Drama yöntemiyle ilgili hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	221	2,95	1,07	Orta seviye
Sınıf seviyesine uygun şarkı seçimi yapabilme konusunda hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	221	3,38	0,99	Orta seviye
Belirli gün ve haftalara uygun şarkı seçimi konusunda hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	221	3,67	1,33	Yeterli seviye
Ortalama	221	3,06	0,84	Orta seviye

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin tablo 4.1’de, sınıf öğretmenlerinin “Ses Eğitimi ve Çocuk Şarkıları Dağarcığına” ait bulgulara göre, sınıf düzeyine uygun nefes ve ses egzersizleri yaptırma, şarkı çalıştırırken söyleme teknikleri bakımından doğru örnekleme yapabilme, şarkı söylerken müzikal ifadeye (tempo, nüans, hız ve aksan gibi

belirli öğeleri kullanarak şarkının içerdiği duygu ve düşüncenin doğru anlatımı) sahip olma, öğretim yöntemlerinden Yaratıcı Drama yöntemi ve sınıf seviyesine uygun şarkı seçimi yapabilme konularında yeterliklerin orta seviyede olduğu gözlenirken, belirli gün ve haftalara uygun şarkı seçimi konusunda ise bilgi ve becerilerinin yeterli seviyede olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

İlkokuldaki müzik dersleri söyleme eğitimi açısından doğru nefes alma, nefesini doğru kullanma, sesini doğru kullanma ve şarkı söylerken müzikal ifadeyi yansıtmaya aracı olan tempo, nüans, hız ve aksan gibi temel öğelerin kullanımının öğrenilip yerleşmesi için oldukça önemlidir. Müzik eğitiminde “Kulaktan Öğretim Yönteminin” etkin olarak kullanıldığı temel eğitim döneminde, doğru şarkı söyleme tekniğini oluşturan bu becerilerin geliştirilebilmesi ancak yüksek düzeyde yeterliğe sahip bir eğitmenin varlığı ile gerçekleşebilir. Sınıf öğretmenlerinin bu alandaki yeterliklerinin orta seviyede olması müzik eğitimi açısından yetersiz sonuçların ortaya çıkacağı düşüncesinin belirmesine neden olmaktadır.

4.2.Sınıf Öğretmenlerinin Kuramsal Bilgi ve Çalgı Seviyelerinin Düzeyine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Tablo 4. 2. *Sınıf Öğretmenlerinin Kuramsal Bilgi ve Çalgı Seviyelerine İlişkin Bulgular ve Yorumları*

	N	\bar{X}	SS	Değerlendirme
Nota süre değerleri hakkında hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	221	3,18	1,20	Orta seviye
Tartımsal okuma (Bona) ve solfej yapabilmeye ilgili hangi düzeyde beceriye sahipsiniz?	221	2,62	1,23	Orta seviye
Derste kullanabileceğiniz bir çalgı çalabilme konusunda hangi düzeyde beceriye sahipsiniz?	221	2,47	1,33	Düşük seviye
Çalgınızla eşlik yapabilme konusunda hangi düzeyde beceriye sahipsiniz?	221	2,32	1,17	Düşük seviye
Öğrencilere yönelik okul çalgısı eğitimi alanında hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	221	2,36	1,13	Düşük seviye
Ortalama	221	2,59	1,02	Düşük seviye

Tablo 4.2’de araştırmanın ikinci alt problemi olan sınıf öğretmenlerinin “Kuramsal Bilgi ve Çalgı Seviyelerinin Düzeyine” ilişkin bulgulardan nota süre değerleri, tartımsal

okuma ve solfej yapabilme düzeylerinin orta seviyede, derste bir çalgı çalabilme, çalgıyla eşlik yapabilme ve okul çalgısı eğitimi alanında ise yeterliklerinin düşük seviyede oldukları anlaşılmaktadır. Bu sonuçlar, öğrencilere bu boyuttaki müziksel davranışların yeterli düzeyde ve nitelikte kazandırılmadığını ortaya koymaktadır.

Bu sonuç, sınıf öğretmenlerinin bireyin eğitim sürecinde önemli bir evre olarak kabul edilen ilkökul döneminde, müzik eğitiminin üç temel boyutundan biri olan çalma eğitimine ilişkin, sağlıklı bir başlangıcın yapılamayacağı, sürecin doğru yürütülemeyeceği ve bireylerin istenen düzeye ulaştırılmayacağına işaret etmektedir.

4.3. Sınıf Öğretmenlerinin Özel ve Genel Müzik Öğretim Yöntemlerine İlişkin

Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4. 3. *Sınıf Öğretmenlerinin Genel ve Özel Müzik Öğretim Yöntemlerine İlişkin Bulgular ve Yorumları*

	N	\bar{X}	SS	Değerlendirme
Genel müzik öğretim yöntemleri ortalaması	221	2,62	0,99	Orta seviye
Genel müzik öğretim yöntemlerinden kulaktan öğretim yöntemiyle ilgili hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	221	2,97	1,10	Orta seviye
Kulaktan öğretim yönteminin, sözlerinden başlayarak öğretim tekniğiyle ilgili hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	220	2,74	1,12	Orta seviye
Kulaktan öğretim yönteminin, ezgisinden başlayarak öğretim tekniğiyle ilgili hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	221	2,59	1,09	Düşük seviye
Kulaktan öğretim yönteminin, tartımından başlayarak öğretim tekniğiyle ilgili hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	220	2,19	1,12	Düşük seviye
Özel müzik öğretim yöntemleri ortalaması	220	1,54	0,80	En Düşük seviye
Özel müzik öğretim yöntemlerinden Orff yöntemiyle ilgili hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	219	1,68	0,97	En Düşük seviye
Özel müzik öğretim yöntemlerinden Dalcrose yöntemiyle ilgili hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	220	1,40	0,77	En Düşük seviye

Araştırmada “özel ve genel müzik öğretim yöntemlerine” ilişkin bulguların yer aldığı tablo 4. 3 değerlendirildiğinde kulaktan öğretim yöntemi ve sözlerinden başlayarak öğretim tekniğine ilişkin yeterliklerin orta seviyede, ezgisinden ve tartımından başlayarak

öğretim tekniklerinde ise yeterliklerin düşük seviyede gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Öte yandan özel müzik öğretim yöntemlerinden Orff (0,97) ve Dalcrose (0,77) yöntemine ait yeterlik düzeyi ortalamalarının ise en düşük seviyede gerçekleştiği görülmektedir.

Eğitim sürecinin sağlıklı biçimde yürütülebilmesi için belirlenen hedeflere yönelik oluşturulan programların uygun öğretim yöntem ve tekniklerle aktarılması gerekmektedir. Uygulanan anket sonrası ulaşılan sonuçlar incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin özel müzik öğretim yöntemlerine ilişkin yeterlik düzeylerinin en düşük seviyede olduğu sonucu müzik eğitimi açısından belirlenen hedeflere ulaşma konusunda sorunlar yaşanabileceğini göstermektedir.

4.4. Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerinin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4. 4. *Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Değerlendirilmesine İlişkin Bulguları T Testine Göre Karşılaştırılması*

	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	F	p
Ses Eğitimi ve Çocuk Şarkıları Dağarcığı	Kadın	129	2,58	0,98	1,611	0,787
	Erkek	92	2,61	1,08		
Kuramsal Bilgi ve Çalgı Eğitimi	Kadın	129	3,08	0,79	4,661	0,712
	Erkek	92	3,04	0,90		
Genel Müzik Öğretim Yöntemleri	Kadın	129	2,59	0,93	2,990	0,554
	Erkek	92	2,67	1,07		
Özel Müzik Öğretim Yöntemleri	Kadın	129	1,58	0,80	0,448	0,375
	Erkek	92	1,48	0,82		
Toplam	Kadın	129	2,64	0,75	2,934	0,958
	Erkek	92	2,65	0,86		

Araştırmanın dördüncü alt problemi kapsamında yöneltilen soruların ait bulguların yer aldığı tablo 4.4'te Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerinin Cinsiyet Değişkenine İlişkin bulguları değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirme sonucunda kuramsal bilgi ve çalgı eğitimi, ses eğitimi ve çocuk şarkıları dağarcığı, genel müzik öğretim yöntemleri ve özel müzik öğretim yöntemlerine ilişkin yeterlikleri ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Kuramsal bilgi ve çalgı eğitimi ile özel müzik öğretim yöntemleri yeterliğine sahip olma durumunun cinsiyete göre bir farklılık göstermediği görülse de kadın öğretmenlerin

erkek öğretmenlere oranla biraz daha fazla düzeyde bilgiye sahip oldukları görülmüştür. Öte yandan ses eğitimi ve genel müzik öğretim yöntemleri yeterliklerine sahip olma durumunda cinsiyete göre anlamlı bir farklılık görülüyor olmasına rağmen, bu yeterliklerde erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere oranla biraz daha fazla düzeyde bilgi ve beceriye sahip oldukları söylenebilir.

4.5. Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerinin Yaş Değişkenine İlişkin

Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4. 5. *Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerinin Yaş Değişkenine Göre Değerlendirilmesine İlişkin Bulguların ANOVA Testine Göre Karşılaştırılması*

	Yaş	N	\bar{X}	SS	F	p
Ses Eğitimi ve Çocuk Şarkıları Dağarcığı	30yaş ve altı	12	2,48	0,84	0,094	0,963
	31-40 yaş arası	31	2,54	0,92		
	41-50 yaş arası	85	2,59	1,09		
	51 yaş ve üstü	93	2,62	1,03		
Kuramsal Bilgi ve Çalgı Eğitimi	30 yaş ve altı	12	3,35	0,65	0,531	0,661
	31-40 yaş arası	31	3,02	0,80		
	41-50 yaş arası	85	3,03	0,80		
	51 yaş ve üstü	93	3,07	0,90		
Genel Müzik Öğretimi Yöntemleri	30yaş ve altı	12	1,97	0,75	3,675	0,013
	31-40 yaş arası	31	2,30	0,89		
	41-50 yaş arası	85	2,69	0,96		
	51 yaş ve üstü	93	2,76	1,03		
Özel Müzik Öğretimi Yöntemleri	30yaş ve altı	12	1,63	0,68	0,723	0,539
	31-40 yaş arası	31	1,48	0,65		
	41-50 yaş arası	85	1,46	0,78		
	51 yaş ve üstü	92	1,63	0,89		
Toplam	30yaş ve altı	12	2,56	0,60	0,379	0,755
	31-40 yaş arası	31	2,53	0,70		
	41-50 yaş arası	85	2,64	0,79		
	51 yaş ve üstü	93	2,69	0,86		

Tablo 4.5'te sınıf öğretmenlerinin kuramsal bilgi ve çalgı eğitimi, ses eğitimi ve çocuk şarkıları dağarcığı ve özel müzik öğretim yöntemlerine ilişkin yeterlilikleri ile yaş değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Kuramsal bilgi ve çalgı eğitimi yeterliğine sahip olma durumunda; 30 yaş ve altı öğretmenlerin en yüksek ortalamaya (3,35) sahip oldukları bulunmuştur. Ses eğitimi ve çocuk şarkıları dağarcığı ile genel müzik öğretimi yöntemleri yeterliklerinde ise 51 yaş ve

üstü öğretmenlerin en yüksek ortalamaya sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Özel müzik öğretim yöntemleri yeterliklerinde ise en yüksek değer olan 1,63 ortalamasına 30 yaş ve altı öğretmen gurubu ile 51 yaş ve üstü öğretmen gurubunun ulaştığı görülmektedir.

Genel müzik öğretimi yöntem ve teknikleri ile yaş değişkeni arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p=0,013$). Bu anlamlılık 30 yaş altında yeterlik puan ortalamalarının anlamlı derecede düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Bu sonuçlara göre genel olarak yaş arttıkça sınıf öğretmenlerinin genel müzik öğretim yöntemlerine ilişkin tecrübelerinin ve dolayısıyla yeterliklerinin arttığı ifade edilebilir.

4.6. Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerinin Mesleki Kıdem Yılı Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4. 6. Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerinin Mesleki Kıdem Yılı Değişkenine Göre Değerlendirilmesine İlişkin Bulguların ANOVA Testine Göre Karşılaştırılması

	Mesleki kıdem	N	\bar{X}	SS	F	p
Ses Eğitimi ve Çocuk Şarkıları Dağarcığı	10 yıl ve altı	19	2,49	0,79	0,383	0,765
	11-20 yıl arası	32	2,63	1,00		
	21-25 yıl arası	26	2,45	1,04		
	26 yıl ve üstü	144	2,62	1,06		
Kuramsal Bilgi Ve Çalgı Eğitimi	10 yıl ve altı	19	3,14	0,80	0,289	0,833
	11-20 yıl arası	32	3,13	0,82		
	21-25 yıl arası	26	3,15	0,83		
	26 yıl ve üstü	144	3,03	0,85		
Genel Müzik Öğretim Yöntemleri	10 yıl ve altı	19	1,99	0,83	3,720	0,012
	11-20 yıl arası	32	2,48	0,92		
	21-25 yıl arası	26	2,77	0,88		
	26 yıl ve üstü	144	2,71	1,02		
Özel Müzik Öğretim Yöntemleri	10 yıl ve altı	19	1,53	0,66	0,363	0,780
	11-20 yıl arası	32	1,56	0,73		
	21-25 yıl arası	26	1,40	0,89		
	26 yıl ve üstü	144	1,56	0,83		
Toplam	10 yıl ve altı	19	2,46	0,63	0,364	0,780
	11-20 yıl arası	32	2,65	0,75		
	21-25 yıl arası	26	2,65	0,81		
	26 yıl ve üstü	144	2,67	0,83		

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin kuramsal bilgi ve çalgı eğitimi, ses eğitimi ve çocuk şarkıları dağarcığı, ve özel müzik öğretimi yöntemlerine ilişkin yeterlilikleri ile

mesleki kıdem yılı değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Ses eğitimi ve çocuk şarkıları dağarcığı ile özel müzik öğretimi yeterliliklerinde en düşük puanın 21-25 yıl arası mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerde ortaya çıktığı saptanmıştır. Sınıf öğretmenlerden 26 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların diğer gruplara oranla daha düşük düzeyde kuramsal bilgi yeterliğine sahip oldukları gözlenmektedir. Bu durum tablo 4.5'te yer alan sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi yeterlikleri ile yaş değişkenine ilişkin bulgularla benzerlik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi yeterliklerinden genel müzik öğretim yöntemlerine ilişkin yeterlik düzeyleri ile mesleki kıdem yılı değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Buna göre 21-25 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin genel müzik öğretimi yeterlik düzeyleri daha yüksek olduğu görülmüştür. En düşük yeterlik düzeyi ise 10 yıl ve altı mesleki kıdeme sahip öğretmenlerde olduğu tespit edilen diğer bir sonuçtur. Ulaşılan bu sonuçlara göre sınıf öğretmenlerinin doğru orantılı olarak mesleki kıdem yılı arttıkça genel müzik öğretim yöntemleri yeterliklerinin de arttığı söylenebilir.

4.7. Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4. 7. Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Değerlendirilmesine İlişkin Bulguların ANOVA Testine Göre Karşılaştırılması

	Okul	N	\bar{X}	SS	F	p
Ses Eğitimi ve Çocuk Şarkıları Dağarcığı	Gazi Ü.	13	2,71	1,19	1,262	0,254
	Burdur Eğitim Ens.	13	2,32	1,02		
	Diğer	51	2,41	1,01		
	9 Eylül Ü.	29	2,49	0,97		
	Pamukkale Ü.	29	2,80	0,96		
	Ankara Ü.	7	2,03	0,68		
	Onsekiz Mart Ü.	9	2,58	1,21		
	Akdeniz Ü.	11	2,40	1,09		
	Anadolu Ü.	24	2,63	1,10		
	Denizli Eğitim E.	28	3,06	0,94		
Uludağ Ü.	7	2,63	1,00			
Kuramsal Bilgi Ve Çalgı Eğitimi	Gazi Ü.	13	2,90	0,83	1,318	0,223
	Burdur Eğitim Ens.	13	3,12	0,81		
	Diğer	51	2,97	0,84		
	9 Eylül Ü.	29	2,84	0,72		
	Pamukkale Ü.	29	3,24	1,01		
	Ankara Ü.	7	2,60	0,83		
	Onsekiz Mart Ü.	9	3,04	0,77		
	Akdeniz Ü.	11	2,86	0,82		
	Anadolu Ü.	24	3,28	0,81		
	Denizli Eğitim Ens.	28	3,38	0,78		
Uludağ Ü.	7	2,95	0,77			
Genel Müzik Öğretim Yöntemleri	Gazi Ü.	13	2,75	1,22	1,330	0,216
	Burdur Eğitim Ens.	13	2,58	1,06		
	Diğer	51	2,38	0,98		
	9 Eylül Ü.	29	2,57	0,92		
	Pamukkale Ü.	29	2,57	1,02		
	Ankara Ü.	7	2,36	1,04		
	Onsekiz Mart Ü.	9	2,31	0,79		
	Akdeniz Ü.	11	2,45	0,91		
	Anadolu Ü.	24	2,84	1,04		
	Denizli Eğitim Ens.	28	3,04	0,95		

Özel Müzik Öğretim Yöntemleri	Gazi Ü.	13	1,42	1,12		
	Burdur Eğitim Ens.	13	1,54	1,14		
	Diğer	51	1,59	0,85		
	9 Eylül Ü.	29	1,47	0,55		
	Pamukkale Ü.	28	1,46	0,72		
	Ankara Ü.	7	1,50	0,58	0,613	0,802
	Onsekiz Mart Ü.	9	1,22	0,44		
	Akdeniz Ü.	11	1,36	0,50		
	Anadolu Ü.	24	1,54	0,82		
	Denizli Eğitim Ens.	28	1,77	0,92		
	Uludağ Ü.	7	1,86	0,85		
Toplam	Gazi Ü.	13	2,63	0,91		
	Burdur Eğitim Ens.	13	2,57	0,82		
	Diğer	51	2,51	0,82		
	9 Eylül Ü.	29	2,51	0,65		
	Pamukkale Ü.	29	2,76	0,84		
	Ankara Ü.	7	2,24	0,68	1,273	0,247
	Onsekiz Mart Ü.	9	2,52	0,74		
	Akdeniz Ü.	11	2,45	0,69		
	Anadolu Ü.	24	2,78	0,86		
	Denizli Eğitim Ens.	28	3,01	0,77		
	Uludağ Ü.	7	2,76	0,73		

Araştırma sonuçlarına göre sınıf öğretmenlerinin kuramsal bilgi ve çalgı eğitimi, ses eğitimi ve çocuk şarkıları dağarcığı, genel müzik öğretimi yöntemleri ile özel müzik öğretimi yöntemlerine ilişkin yeterlikleri ile mezun olunan okul değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Mezun olunan okullar temel alındığında kuramsal bilgi ve çalgı eğitimi ile ses eğitimi ve çocuk şarkıları dağarcığı yeterliğinde Ankara üniversitesi en düşük seviyede çıkarken Denizli Eğitim Enstitüsü mezunlarının en yüksek bilgi ve beceri düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Genel ve özel müzik öğretimi yöntemleri incelendiğinde yeterlik düzeyleri bakımından Onsekiz Mart Üniversitesi en düşük seviyede çıkarken Denizli Eğitim Enstitüsü mezunlarının en yüksek bilgi düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi yeterlikleri mezun olunan okul değişkenine göre genel olarak değerlendirildiğinde; en

düşük yeterlik düzeyi Ankara üniversitesi mezunlarında, en yüksek yeterlik düzeyi ise Denizli Eğitim Enstitüsü mezunlarında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.8. Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerinin Çalıştıkları İlçe Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4. 8. *Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerinin Çalıştıkları İlçe Değişkenine Göre Değerlendirilmesine İlişkin Bulguların T Testine Göre Karşılaştırılması*

	İlçe	N	\bar{X}	SS	F	p
Ses Eğitimi ve Çocuk Şarkıları Dağarcığı	Merkezeşendi	147	2,48	0,98	0,782	0,023
	Pamukkale	74	2,81	1,08		
Kuramsal Bilgi ve Çalgı Eğitimi	Merkezeşendi	147	2,98	0,74	14,187	0,035
	Pamukkale	74	3,23	0,99		
Genel Müzik Öğretim Yöntemleri	Merkezeşendi	147	2,53	0,91	7,175	0,065
	Pamukkale	74	2,80	1,12		
Özel Müzik Öğretim Yöntemleri	Merkezeşendi	146	1,50	0,73	6,604	0,252
	Pamukkale	74	1,63	0,93		
Toplam	Merkezeşendi	147	2,56	0,71	12,888	0,022
	Pamukkale	74	2,82	0,93		

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin genel ve özel müzik öğretimi yöntem ve tekniklerinin yeterlilikleri ile çalıştıkları ilçe değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamasına rağmen Pamukkale ilçesinde görev yapan öğretmenlerin Merkezeşendi ilçesinde görev yapan öğretmenlere oranla genel ve özel müzik öğretimi yöntemlerine ilişkin daha fazla yeterliğe sahip oldukları görülmüştür.

Sınıf öğretmenlerinin kuramsal bilgi ve çalgı eğitimi yeterlikleri ile ses eğitimi ve çocuk şarkıları dağarcığı yeterliklerinin çalışılan ilçe değişkenine göre yapılan değerlendirmesinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Pamukkale ilçesinde görev yapan öğretmenlerin, Merkezeşendi ilçesinde görev yapan

öğretmenlere oranla kuramsal bilgi ve çalgı eğitimi yeterlikleri ile ses eğitimi ve çocuk şarkıları dağarcığı yeterlilikleri daha yüksek bulunmuştur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmaya konu olan sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi yeterlikleri üzerinde ekili olan unsurlar tartışmaya açılmış, müzik eğitimi açısından çözüm üretilmesi gereken alanlara yönelik önerilere yer verilmiştir.

5.1. Tartışma

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de öğretmen yetiştirmede nitelik belirleme ve bu niteliklere uygun yeterlikte öğretmen yetiştirme konusu büyük önem taşımaktadır. Son zamanlarda bu alanda yapılan çalışmaların yoğunluğu ve niteliği konuya verilen önemi göstermektedir. Öğretmen yetiştirme konusundaki bu olumlu gelişmelere rağmen ülkemizde eğitim alanındaki işleyişin tarihsel sürecine bakıldığında yakın geçmişte telafisi kolay olmayan bazı yanlışlıkların varlığı dikkat çekicidir. Örneğin yakın geçmişte lisans eğitimlerini Eğitim Fakültesi dışında farklı fakültelerde tamamlayarak farklı mesleki donanımlar edinen bazı bireylerin “Pedagojik Formasyon Eğitimi” olarak özellikle sınıf öğretmeni olarak görev yapmaları bu alandaki en dikkat çekici olumsuz durumdur. Bu durum, eğitimdeki süreçlerden öğrenmeye açıklığı ve yatkınlığı bakımından önemli bir evre olarak kabul edilen ilkokulda, birçok açıdan değerlendirilmesi ve gereken önlemlerin alınması için önemli bir tespittir.

Müzik eğitimi süreci temelde, kuramsal bilgi eğitimi, söyleme eğitimi ve çalma eğitimi boyutlarında yürütülmesi gereken bir alandır. Bu üç boyutun birbirleriyle eş güdüm içerisinde yürütülmesi müzik eğitiminin niteliği açısından büyük önem taşımaktadır. Bu bakış açısıyla bireyin yaşamında çok etkili bir yeri olan ilkokulda, müzik eğitimi verecek olan öğretmenin bu üç boyutta da yeterliğinin yüksek düzeyde olması gerekmektedir. Bilinmektedir ki ülkemizde sınıf öğretmenliği programına dâhil olacak bireyler seçilirken, yetenek ve beceri gerektiren müzik eğitimi alanına ilişkin herhangi bir yetenek belirleme

sürecinden geçirilmemektedirler. Oysaki müzik eğitimi alanı özellikle söyleme ve çalma boyutları bakımından belirli düzeyde beceri gerektiren alanlardır. Bu bakımdan ülkemizde var olan öğrenci seçme sistemine göre yetenek belirleme sürecinden geçirilmeden sınıf öğretmenliği programına dâhil olmuş adayların, müzik eğitimi alanının gereklerini istenilen düzeyde gerçekleştiremeyeceği düşünülmektedir.

5.2. Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimine ilişkin yeterliklerinin tespitine yönelik yapılan anket çalışmasından elde edilen bulguların analizi ile ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin, müzik eğitiminde kuramsal bilgi ve çalgı seviyelerine ait bulgulara göre düşük düzeyde yeterliğe sahip oldukları görülmektedir. Bu alana ait nota süre değerleri hakkında bilgi sahibi olma ile tartımsal okuma (Bona) ve solfej yapabilme konusunda orta düzey bir beceriye sahip oldukları sonucuna ulaşılrken, nota süre değerleri hakkında en yüksek bilgi düzeyine sahip oldukları anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin derste kullanabilecekleri bir çalgı çalabilme, çalgıyla eşlik edebilme ve öğrencilere yönelik okul çalgısı eğitimi verebilmede ise düşük düzeyde beceriye sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Genel olarak sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi dersi için gerekli olan kuramsal bilgi ve çalgı çalabilme yeterliklerine düşük veya orta düzeyde sahip oldukları, çalışmadan çıkarılan sonuçtur.

Sınıf öğretmenlerinin ses eğitimi ve çocuk şarkıları dağarcığına ilişkin genel olarak orta düzeyde yeterliğe sahip oldukları, belirli gün ve haftalara uygun şarkı seçimi konusunda ise yeterli düzeyde beceriye sahip oldukları görülmektedir. Öğretmenlerin sınıf düzeyine uygun nefes ve ses egzersizleri yaptırma, şarkı çalıştırırken söyleme teknikleri bakımından doğru örnekleme yapabilme, müzikal ifadeye (tempo, nüans, hız ve aksan gibi belirli öğeleri kullanarak şarkının içerdiği duygu ve düşüncenin doğru anlatımı) sahip olma, sınıf seviyesine uygun şarkı seçimi yapabilme, öğretim yöntemlerinden yaratıcı drama yöntemiyle ilgili olarak orta düzeyde yeterliğe sahip oldukları görülmektedir

Araştırma sonuçlarından sınıf öğretmenlerinin genel müzik öğretim yöntemlerine ilişkin yeterliklerde düşük ve orta seviyede, özel müzik öğretim yöntemlerine ilişkin yeterliklerde ise en düşük düzeyde yeterliğe sahip olmaları dikkat çekmektedir. Genel müzik öğretim yöntemlerinden en yüksek düzeyde bilgi sahibi oldukları alan; kulaktan öğretim yöntemidir. Bu alanla ilgili ulaşılan bir başka sonuç ise kulaktan öğretim yönteminde kullanılan sözlerinden başlayarak öğretim tekniğiyle ilgili olarak orta düzeyde bilgi sahibi olduklarıdır. Ezgisinden ve tartımından başlayarak öğretim tekniğiyle ilgili olarak ise düşük düzeyde bilgi sahibi oldukları saptanan bir diğer sonuçtur. Sınıf öğretmenlerinin Orff ve Dalcrose yöntemleri ile ilgili yeterlik düzeylerinin ise en düşük seviyede olduğu anlaşılmaktadır.

Sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi yeterlikleri cinsiyet, yaş ve mezun oldukları okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği ulaşılan bir diğer sonuçtur. Sınıf öğretmenlerinin genel müzik öğretim yöntemleri ve özel müzik öğretim yöntemlerine ilişkin yeterliklerinin çalışılan ilçeye göre farklılık göstermediği anlaşılmaktadır.

Sınıf öğretmenlerinin kıdemlerine göre genel müzik öğretim yöntemi yeterlik düzeyleri farklılık göstermektedir. 21-25 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin genel müzik öğretim yöntemi yeterlik düzeylerinin yüksek olduğu görülürken 10 yıl ve altı mesleki kıdeme sahip öğretmenlerde bu düzeyin daha düşük olduğu saptanmıştır. Dolayısıyla sınıf öğretmenlerinin genel müzik öğretim yöntemi yeterliklerinin tecrübeleri doğrultusunda arttığı söylenebilir. Yaş değişkenine göre 30 yaş ve altı kategorisinde bulunan en yüksek yeterlik düzeyine sahip 12 kişinin kıdem yılında da 10 yıl ve altı kategorisinde olduğu saptanmıştır. 10 yıl ve altı mesleki kıdeme sahip olan 19 kişiden 7'sinin geç atanmış olup, mesleki yeterliklerinin oldukça düşük olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum mezuniyet tarihinden sonra atamada bekleme süresi artan öğretmenlerin mesleki yeterliklerin düştüğü sonucuna ulaşılmasına yol açmaktadır.

Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi açısından genel olarak düşük düzeyde bir yeterliğe sahip oldukları sonucuna ulaşılmaktadır. Bu sonuç; ilkokullarda bireylere kazandırılması hedeflenen müziksel

davranışların istenilen düzeyde ve nitelikte kazandırılmadığını göstermektedir. Araştırmanın sonuçları ve tartışmada değinilen konular birlikte ele alındığında müzik eğitimi açısından mevcut şartların ortaya çıkardığı olumsuz sonuçların giderilmesine yönelik lisans dönemini de kapsayan çözüm önerileri getirmek yerinde olacaktır.

- 1- Sınıf öğretmeni adaylarının lisans döneminde almış oldukları müzik eğitimi ders içeriklerinin genişletilmesi ve sürelerinin arttırılması ile sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimi alanındaki yeterliklerinin istenilen düzeye çıkarılması sağlanabilir.
- 2- Sınıf öğretmenlerine nota süre değerleri doğru kavratılarak tartımsal okuma ve solfej yapabilme becerileri geliştirilebilir.
- 3- Sınıf öğretmenlerine nitelikli bir çalgı eğitimi verilerek her öğretmenin müzik dersinde bir çalgı çalabilir ve çalgısıyla derste öğreteceği şarkılara eşlik edebilir hale getirilmesi sağlanabilir.
- 4- Sınıf öğretmenleri sağlıklı bir ses eğitimi sürecinden geçirilerek derslerde doğru örnekleme yapabilmeleri için seslerini doğru ve etkili kullanabilir hale getirilebilir.
- 5- Sınıf öğretmenlerine her müzik dersine başlarken öğrencilere yaş guruplarına uygun olarak nefes ve ses egzersizleri yaptırabilecek donanım kazandırılabilir.
- 6- Sınıf öğretmenleri şarkı çalıştırırken müzikal ifadeyi yansıtmak için gerekli olan tempo, nüans ve aksan gibi öğeleri doğru kullanabilir hale getirilebilir.
- 7- Sınıf öğretmenlerinin çocuk şarkıları dağarcığına hâkim olması ve sınıf seviyesine uygun şarkı seçimi yapmaları sağlanabilir.
- 8- Sınıf öğretmenlerinin genel ve özel müzik öğretim yöntemlerini etkili kullanmaları sağlanabilir.
- 9- Sınıf öğretmenlerinin şarkı öğretirken kulaktan öğretim yöntemini ve bu yönteme ait sözlerinden, ezgisinden ve tartımından başlayarak öğretim tekniklerini kullanmaları sağlanabilir.

10- Sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi alanındaki eksiklerini gidermek, yeterliklerini istenilen düzeye çıkarmak için hizmet içi eğitim kursları düzenlenebilir.

Araştırmanın bulgularına ve bu alanda yapılmış diğer çalışmaların sonuçlarına bakıldığında ilkokulda bireylere müzik eğitimi alanında kazandırılması hedeflenen müziksel davranışların sınıf öğretmenlerinin yeterliklerinin düşük düzeyde olmasından dolayı istenilen oranda gerçekleşmediği görülmektedir. Bu sonuca neden olan sebepler araştırmanın çeşitli bölümlerinde dile getirilmiştir. Temel eğitimin önemli bir basamağı olan ilkokullarda müzik eğitiminde karşılaşılan bu olumsuz durumun giderilmesine yönelik etkili bir başka çözüm önerisi de; ilkokul müfredat programında yer alan, bireyin gelişiminde çok önemli ve etkili bir yeri olan müzik eğitimi dersinin üniversitelerin eğitim fakültelerine yetenek ve becerileri bakımından gerekli değerlendirmelerden geçirilerek alınan, dört yıl süre ile müzik eğitimi alanının kuramsal bilgi, söyleme eğitimi ve çalma eğitimi boyutlarında gerekli donanımı kazanmış, müzik öğretim yöntem ve tekniklerini etkili kullanabilen müzik öğretmenleri tarafından gerçekleştirilmesi olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akbulut, E. (2006). Günümüz müzik eğitimcisi nasıl olmalıdır. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(20), 23-28.
- Akçelik, A. (2013). *Okulöncesi öğretmenlerinin lisans müzik eğitimi dersindeki kazanımlarının öğretmenlik mesleğinde uygulanabilme düzeyleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversiteleri, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akkaş, S. (2000), Batı Müziğinde Nota Yazısı, *Gazi Sanat Dergisi*, 21(1), 67-70, Ankara.
- Akkaş, S. (2005), *Müzik Öğretimi*, 1. Baskı, Ankara: Bilge Ders Kitapları Yayıncılık,
- Aysan, İ.S. (2016). *Ortaokul branş öğretmenlerinin genel müzik eğitimi profili*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde
- Ballantyne, J. & Packer, J. (2004). Effectiveness of preservice music teacher education programs: Perceptions of early-career music teachers. *Music Education Research*, 6(3), 299-312.
- Biçer, H. (1993). Sanat eğitiminin geleceği, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Bilimleri Birinci Ulusal Kongresi (24-28 Eylül 1990)* Ankara: Millî Eğitim Basım Evi
- Bilen, S. Özevin, B. ve Canakay, E. U. (2011). *Orff destekli etkinliklerle müzik eğitimi*. İkinci Basım, Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Bulut, F. (2008), *Piyano eğitiminde geleneksel Türk halk müziği kaynaklı eserlerin seslendirilmesine yönelik oluşturulan bir "çoklu analiz modeli" ve bu modelin öğrenci başarısı üzerine etkileri*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Byo, S. J. (1999). Classroom teachers' and musics pECIALISTS' perceive dability to implement the national standards for music education. *Journal of Research in Music Education*, 47(2), 111-123.
- Campbell, M. R. & Thompson, L. K. (2007). Perceived concerns of preservice music education teachers: A cross-sectional study. *Journal of Research in Music Education*, 55(2), 162-176.
- Canakay, U. E. (2006). Müzik teorisi dersine ilişkin tutum ölçęği geliştirme. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, *PAÜ Eğitim Fakültesi*, Denizli.
- Çakır, Ö. (2005). *V. Türk kültürü kongresi müzik kültürü*, Cilt X, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Çevik, B. ve Şahin, G. (2010). Türkiye'de yaratıcılığın gelişmesine olanak sağlayan müzik öğretim yöntemlerinden Orff öğretisi ile ilgili yapılan araştırmalar:

2003-2009 yılları arası. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, 399-404.

- Çevik, H. H. (2007). *Türkiye'de kamu yönetimi sorunları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Dağdeviren, M. H. (2017). *Türkiye'de okul öncesi müzik eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi (1993/2016)*,Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas
- Demir, A. (2014, 24-26 Eylül). *Müzik eğitim politikamız açısından okullarda mevcut müzik dersleri*. Uluslararası Müzik ve Sahne Sanatları Sempozyumu, Zonguldak.
- Dönmezer, İ. (1997). *Eğitim psikolojisi (gelişim ve öğrenme)*.İzmir: E.Ü. Basımevi
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Göğüş, G. (2008). İlköğretim I. kademe müzik eğitiminde öğretmenin etkinliği. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 369-382.
- Gündoğdu, P. ve Deniz, J. (2008). Müzik öğretmenlerinin mesleki yeterliklerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi, <http://dspace.marmara.edu.tr/bitstream/handle/11424/1195/1653-2978-1-SM.pdf?sequence=1> adresinden 11.05.2019 tarihinde alınmıştır.
- Güner, S.S. (2007). Çok sesli (alafranga) müziğin türk toplumuna giriş süreci ve sarayın etkisi türk müziğinin tarihteki yeri, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (6), 49-70.
- Güngör, K. (2015). Nota Yazısının tarihsel gelişimi, *Sahne ve Müzik Eğitim-Araştırma Dergisi*, (1), 81-89.
- Gürgen, E.T. (2006). Müzik eğitiminde yaratıcılığı geliştiren yöntem ve yaklaşımlar. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(12), 81-93.
- Hash, P. M. (2010). Preservice classroom teachers' attitudes toward music in the elementary curriculum. *Journal of Music Teacher Education*, 19 (2), 6-24.
- Haşhaş, S. (2016). Bağlama öğretimi/öğreniminde geçmişten günümüze usta-çırak ilişkisi. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi İnönü University Journal of Culture and Art*. 2 (2), 35-41.
- Heyning, L. (2011). "I can'tsing!" Theconcept of confidence in singing and the use within their classroom. *International Journal of Education and the Arts*, 12(13), 1-28. http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/11115355_YYRETMENLYK_MESL_EYY_GENEL_YETERLYKLERI.pdf, (1.3.2019)
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma teknikleri ve istatistik yöntemleri*. İstanbul: Tekışık Matbaası.
- Karayağmurlar, B. (1991). *Yaratıcı bireylerin yetiştirilmesi açısından genel eğitim içinde sanat eğitiminin yeri*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi 1. Eğitim Kongresi Bildiriler Kitabı

- Kılıç, I. (2012). *Okul Öncesinde Müzik Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kocabaş, A. ve Selçioğlu, E. (2006). İlköğretim Okulları 4. Ve 5. Sınıflarında Müzik Dersinin Gerçekleşme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(19), 59-69.
- Kocabaş, A. (2007). *Müzik Öğretiminin Temelleri*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- Kokotsaki, D. &Hallam, S. (2007). Highereducationmusicstudents' perceptions of the benefits of partici pative musicmaking. *Music Education Research*, 9(1), 93-109.
- Küçüköncü, Y. (2000). Sınıf öğretmenliğinde müzik eğitimi, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 1-28.
- MEB (1973), Milli Eğitim Temel Kanunu, Kanun Numarası: 1739, Resmi Gazete, Tarih: 24/6/1973, Sayı: 14574,
- MEB (2017). Öğretmen yetiştirme ve geliştirme genel müdürlüğü, Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri, Ankara.
- Oktay, A. (1991). Öğretmenlik mesleği ve öğretmenin nitelikleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(3), 187-193.
- Öz, B.N. (2001). İnsanın kültürel gelişiminde müzik eğitiminin önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 101-106.
- Özal, K. (2007). Suzuki metodu. Müzik Eğitimi Yayınları. www.muzikegitimcileri.net.
- Özdek, A. (2012, 25-27 Nisan). Özengen müzik eğitim kurumlarında verilen gitar eğitiminde veli ve öğrenci beklentilerine yönelik bir araştırma: Kayseri örneği, *Niğde 10.Müzik Eğitimi Sempozyumunda sunuldu*, Niğde.
- Özden, Ö. (2017). *Sınıf öğretmenliği ve okulöncesi öğretmenliğinde müzik eğitimi/öğretimi dersi yöntem ve uygulamaları: Kocaeli üniversitesi örneği*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Özeke, S. (2007). Kodaly yöntemi ve ilköğretim müzik derslerinde Kodaly yöntemi uygulamaları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 111-119.
- Parasız, G. (2009), Eğitim müziği eksenli keman öğretiminde kullanılmakta olan çağdaş türk müziği eserlerinin tespitine yönelik bir çalışma, *Sanat Dergisi*, (15), 19-24
- Rivkin, S.G., Hanushek, E.A. ve Kain, J.F. (2005). Öğretmenler, okullar ve akademik başarı. *Econometrica*, 73 (2), 417-458.
- San, İ. (1982). Sanat eğitimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 15 (1), 215-226.
- Say, A. (1995). *Müzik tarihi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları Umut Matbaacılık.

- Seferoğlu, S.S. (2004). Öğretmen yeterlikleri ve mesleki gelişim. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 58, 40-45.
- Senemođlu, N. (2000). *Gelişim öğrenme ve öğretim*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Sönmez, V. (2010). *Eğitim bilimlerine giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sungurtekin, Ş. (2016). Sınıf öğretmeni yetiştirme programında müzik eğitimi yeterliklerinin belirlenmesi ve sınıf öğretmeni adaylarının yeterliklerinin değerlendirilmesi, Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şahin, H. (2012). *Okulöncesi öğretmenlerinin müzik eğitimine yönelik algıladıkları yeterlilikler ve müzik eğitimi ortamına yönelik düşüncelerinin belirlememesi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şendurur, Y. ve Akgül Barış, D. (2002). Müzik eğitimi ve çocuklarda bilişsel başarı. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 165-174.
- Tarman, S. (2006). *Müzik eğitiminin temelleri*.(1. basım), Ankara: Müzik Eğitim Yayınları.
- TED (2009), *Öğretmen yeterlikleri: Özet raporu 1. Baskı*. ISBN 978-9944-5128. http://portal.ted.org.tr/yayinlar/Ogretmen_Yeterlik_Kitap_Ozet_rapor, adresinden 3.3.2019 tarihinde alınmıştır.
- Toksoy, A. C. ve Beşiroğlu, Ş. (2006). Orff yaklaşımı çerçevesinde ilköğretim 1. kademesinde müzik ve hareket eğitimine başlangıç için bir model önerisi. *İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 23-34.
- Türk Eğitim Derneği. (2009) Öğretmen yeterlikleri özet rapor: Öğretmene yatırım, geleceğe atılım" *Türk Eğitim Derneği*.
- Uçan A. (1994) *Müzik eğitimi: Temel kavramlar-ilkeler- yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (1996) İnsan ve müzik, insan ve sanat eğitimi. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Yetim, A.A. ve Göktaş, Z. (2004) Öğretmenlerin mesleki ve kişisel nitelikleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 12(2), 541-550.

EKLER

Ek 1. Kişisel Bilgi Formu

Sayın katılımcı;

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerini ölçmeye yönelik “Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliği” başlıklı araştırmam için görüşlerinize başvurulmuştur. Bilgileriniz tamamen gizli tutulacak ve başka bir yerde kullanılmayacaktır.

Konuya ilişkin görüşlerinizi saptamaya yönelik sorulara; (5) Tamamen, (4) Büyük Ölçüde, (3) Kısmen, (2) Çok Az, (1) Hiç şeklindeki beşli ölçeğe göre cevap vermeniz gerekmektedir. Görüşlere ilişkin her bir soruda kapsanan seçeneklere, size uygun düşen cevabınızı (x) işareti ile belirtiniz.

Araştırmacı Kemal KOCAMANOĞLU

Pamukkale Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

GSEB Müzik Eğitimi ABD

Yüksek Lisans Öğrencisi

Cinsiyetiniz : Kadın () Erkek ()
Yaşınız :
Meslekteki Kıdem Yılıınız :
Mezun Olduğunuz Üniversite :
Çalıştığınız Okul :
İl / İlçe :

Ek 2. Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliği Anketi

Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeteliği Anket Çalışması		Tamamen	Büyükölçü de	Kısmen	Çokaz	Hiç
1	Nota süre değerleri hakkında hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	()	()	()	()	()
2	Tartımsal okuma (Bona) ve solfej yapabilmeye ilgili hangi düzeyde beceriye sahipsiniz?	()	()	()	()	()
3	Sınıf düzeyine uygun nefes ve ses egzersizleri yaptırma konusunda hangi düzeyde bilgi ve beceriye sahipsiniz?	()	()	()	()	()
4	Şarkı çalıştırırken söyleme teknikleri bakımından doğru örnekleme yapabilme becerisine hangi düzeyde sahipsiniz?	()	()	()	()	()
5	Şarkı söylerken müzikal ifadeye (Tempo, nüans, hız ve aksangibi belirli öğeleri kullanarak şarkının içerdiği duygu ve düşüncenin doğru anlatımı) hangi düzeyde sahipsiniz?	()	()	()	()	()
6	Sınıf seviyesine uygun şarkı seçimi yapabilme konusunda hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	()	()	()	()	()
7	Belirli gün ve haftalara uygun şarkı seçimi konusunda hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	()	()	()	()	()
8	Derste kullanabileceğiniz bir çalgı çalabilmek konusunda hangi düzeyde beceriye sahipsiniz?	()	()	()	()	()
9	Çalgınızla eşlik yapabilme konusunda hangi düzeyde beceriye sahipsiniz?	()	()	()	()	()
10	Öğrencilere yönelik okul çalgısı eğitim alanında hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	()	()	()	()	()
11	Öğretim yöntemlerinden Yaratıcı Drama yöntemiyle ilgili hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	()	()	()	()	()
12	Özel müzik öğretim yöntemlerinden Orff yöntemiyle ilgili hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	()	()	()	()	()
13	Özel müzik öğretim yöntemlerinden Dalcroze yöntemiyle ilgili hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	()	()	()	()	()
14	Genel müzik öğretim yöntemlerinden Kulaktan Öğretim yöntemiyle ilgili hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	()	()	()	()	()
15	Kulaktan öğretim yöntemine ait Sözlerden Başlayarak Öğretim tekniğiyle ilgili hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	()	()	()	()	()
16	Kulaktan öğretim yöntemine ait Ezgisinden Başlayarak Öğretim tekniğiyle ilgili hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	()	()	()	()	()
17	Kulaktan öğretim yöntemine ait Tartımdan Başlayarak Öğretim tekniğiyle ilgili hangi düzeyde bilgiye sahipsiniz?	()	()	()	()	()

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı	Kemal
Soyadı	KOCAMANOĞLU
Doğum Yeri ve Tarihi	01.11.1975
Uyruğu	T.C
İletişim Adresi ve E-Mail Adresi	Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi Merkezefendi/Denizli kemalkocamanoglu75@gmail.com
Eğitim	
İlköğretim	Kepez Köyü İlkokulu/Atatürk Ortaokulu
Ortaöğretim	Ereğli Endüstri Meslek Lisesi
Yükseköğretim (Lisans)	Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi/ Müzik Bölümü
Yükseköğretim (Yükseklisans)	Pamukkale Üniversitesi -Eğitim Bilimleri Enstitüsü- Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü- Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
Yabancı Dil	
Yabancı dil Adı	İngilizce
Sınav Adı	
Sınavın Yapıldığı Ay ve Yıl	
Alınan Puan	
(Varsa) Mesleki Deneyim	
Yıl (lar)	Mesleki Deneyim
2000 - 2004	Ortaöğretim Müzik Öğretmenliği
2004 - 2019	Çocuk Korosu Şefliği
2004 - 2019	T.H.M Korosu Şefliği
2004 - 2019	Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Öğretmenliği (Keman)
2015 - 2019	Denizli Bahçeşehir Koleji İlkokul Müzik Öğretmenliği